ԺԵ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 3890 — 18/30 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1898 — 16 ՇԱՊԱՆ 1316 — ՈՒՐԲԱԹ

در علیه‌ده غلطه (آره‌ولك) غزته‌سی اداره‌خانه‌سنده
ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "AREVELK"
Galata, CONSTANTINOPLE.

Նամակ կամ որեւէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

20 ՓԱՐԱ

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրանկ
» » » վեցամսեայ. 20 »
Դրամի փոխարէն փոստայի փոյ կը ընդունուի, 115 դրուշի փոյը 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի նախիր բաժանորդներուն կը շնորհուի:
Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԾՆՆԴԵԱՆ

ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ԻՆՔՆԱԿԱԼԻՆ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱԳՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻՏ Բ. ԿԱՅՍԵՐ

ՄԵԾԱՆՈՒՆ ՎԵՀԱՊԵՏԻՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Ցնծութեան միահամուռ արտայայտութիւններով և ջերմագին բարեմաղթութիւններով կը տօնուի այսօր ՕԳՈՍՏԱՓԱՌ ՍՈՒԼԹԱՆ ԱԳՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻՏ ԽԱՆԻ ծննդեան բարեբաստիկ տարեդարձը օսմանեան մեծազօր կայսրութեան բոլոր սահմաններուն մէջ։ Նարին Կայսերական Վեհափառութեան հայկական հովանիին տակ ապրող ամէն ազգ և ամէն ժողովուրդ, բիւրաւոր հաւատարիմ հպատակներ, այս մեծ տարեդարձին առթիւ միանուագ մաղթանքներ կ'ուղղեն երկինք՝ Թուրքիոյ մեծանուն Ինքնակալին արեւշատութեան և երկրին յարաճուն զարգացման ու բարգաւաճման համար։

Այն հոգեյաքալ յառաջդիմութիւնները զոր Օսմանեան Պետութիւնը բրած է Վեհափառ Սուլթանին իմաստուն ղեկավարութեան ներքեւ և այն հոյակապ շրջանը զոր բոլորած է ու կը բոլորէ նոյն թանկագին հովանիին շնորհիւ, մի առ մի յիշատակութեամբ՝ ստուար հատորներու կը կարօտին։ Պետական ու վարչական ամէն ճիւղերուն մէջ, կարգ և կանոն առաւել քան երբեք ներմուծուած ու կատարելագործուած են. կրթութեան ու դաստիարակութեան գործը իրական յառաջդիմութիւններ կ'ընէ հետզհետէ բացուող դպրոցներուն միջոցաւ. վաճառականութիւնը, երկրագործութիւնը, արհեստները արժանաւորապէս կը քաջալերուին իրենց ընծայուած ամէն կերպ դիւրութիւններով. հանրօգուտ շինութիւններն ու հաստատութիւնները իրարու կը յաջորդեն, կ'ընդարձակուին ու կը զարգանան. երկաթուղիները կ'երկարին և խճուղիները կը բազմապատկին, հաղորդակցութեան ու փոխադրութեան դիւրութիւնները աւելցնելով։

Այս բոլոր առաւելութիւններով ու բարիքներով երկիրը օժտելու և ժողովուրդին բարօրութիւնը ապահովելու համար՝ Նորին Կայսերական Վեհափառութիւնը ինք անձամբ կը հսկէ, անդուլ անդադար կ'աշխատի հոգածու հօր մը պէս, առանց բնաւ ինայելու ջանք և դրամ։ Միևնոյն ատեն, բարեգործութիւնը վայրկեան մը չի վրիպիր Օգոստափառ Վեհապետին ուշադրութենէն, որ առատաձեռն պարգևներով կը սատարէ ամէն ազգի մարդասիրական հաստատութիւններուն, և կարօտեալները, աղքատները, հիւանդները սփոփելու համար գթութեան դռներ կը սիրէ ամէն կողմ անխտիր։

Իր բիւրաւոր հաւատարիմ հպատակներուն բարօրութեան ու երջանկութեան այսքան խնամտ հոգածութեամբ ու մեծ իմաստութեամբ հսկած ատեն, Նորին Կայսերական Վեհափառութիւնը նոյնքան հոգածութեամբ և իմաստութեամբ կը վարէ նաեւ երկրին քաղաքական գործերը, օտար տէրութեանց ու ազգերուն ալ հիացումը գրաւելով։ Վեհ. Սուլթան Ապտ-Իւլ-Համիտ Խանի ճարտար քաղաքագիտութեան ու նուրբ դիւանագիտութեան շնորհիւն է որ Օսմանեան Տէրութիւնը զօրաւոր ու ակնածելի կը ներկայանայ համայն աշխարհի։ Այս զօրութեան ու ակնածանքին ամենավայլուն մէկ ապացոյցը իայտնեկաւ այս տարի ալ, Գերմանիոյ Վեհ. Կայսեր այցելութեամբ ի Կ.Պոլիս, որ յայտարար նշան մըն էր երկու մեծազօր Կայսրերուն թանկագին բարեկամութեան ամրապնդման և Թուրքիոյ ու Գերմանիոյ յարաբերութեանց աւելի սերտիւ միացման։ Այդ կայսերական ուղեւորութեան առթիւ, թէ՛ մայրաքաղաքիս մէջ և թէ՛ Սուրիա ու Պաղեստին՝ Վեհ. Սուլթանին կողմէ ընծայուած պերճաշուք հիւրընկալութիւնը ու փառաւոր ընդունելութիւնները, նոր փայլ մը աւելցուցին Ն. Վեհափառութեան կայսերական փափկանկատութեան ու վեհանձնութեան ձիրքերուն վրայ, որոնք արեգակն լոյսին պէս պայծառ կը փայլին ամէն ատեն ու հանրածանօթ են ամենուրեք։ Ակներեւ իրողութիւն մըն է արդէն թէ այն բոլոր կայսերազուն հիւրերը, բարձրաստիճան այցելուները, նշանաւոր անձնաւորութիւնները որոնք օսմանեան ոստանը կ'այցելեն, ամենաքաղցր տպաւորութեան մը ներքեւ կը մեկնին։

Այսպէս, երկրին ներքին յառաջդիմութեան օր օրի տրուած մղումով, արտաքին յարաբերութեանց ճարտարօրէն մշակմամբ, մարդասիրական ու բարեգործական վեհանձն շնորհներով, բանակին ու նաւատորմին հետզհետէ զօրացման նուիրուած աշխատութիւններով, Վեհ. Սուլթան Ապտ-Իւլ-Համիտ Խան մեծազօր Կայսրը անզուգական կը հանդիսանայ իբրեւ իմաստուն վեհապետ և հայր հանրութեան։ Ն. Կ. Վեհափառութեան հովանիին տակ ապրող ամէն ազգի ժողովուրդները որոնք անընդհատ կը վայելեն այս մեծ բարիքները, ցնծութեամբ կ'օգտուին այսօրուան գեղեցիկ առիթէն և ընդհանուր բարեմաղթութիւններով, շնորհաւորութիւններով, խրախճանութիւններով, լուսավառութիւններով կը տօնեն Օգոստափառ Վեհապետին ծննդեան բարեբաստիկ տարեդարձը։ Եւ լրագրութիւնը՝ իբրեւ թարգման և արձագանգ հանրային զգացման՝ բերկրութեամբ կ'արձանագրէ միլիոնաւոր հաւատարիմ հպատակներու բարեմաղթութիւնները, որոնց կը ձայնակցինք կրկնելով ԿԵՑՑԷ՝ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆ ԱԳՏ-ԻԼ-ՀԱՄԻՏ ԽԱՆԸ ՂԱԶԻ։

ԵՂԻՇԷ ԵՊԻՍԿ. ԴՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՊԱՐՏԻԶԱԿՑԻՆԵՐԸ

Գիւղիս եկեղեցիին Ս. Յակոբի տօնին առիթով յատուկ պատգամաւորութիւն մը անցած շաբթու մէջ Արմաշ երթալով հրաւիրած էր Եղիշէ Սրբազանը այցելել իր աշխատութեան հին տեղը և հոգևորապէս մխիթարել գիւղիս քարոզաղուրկ ժողովուրդը։

Դուրեան Սրբազան չէր կրցած մերժել պատգամաւորութեան հրաւէրը, որ արդարև ամբողջ Պարտիզակցիին էր. քանզի ինչ թերութիւններ ալ ունենայ ան գեղը՝ իրեն բարեբաստութեան համար աշխատողներուն դէմ ապերախտ չի գտնուիր. ժողովուրդը արժանիք կը գնահատէ միշտ, ուշ կամ կանուխ։

Անցած հինգշաբթի հոս հասաւ Դուրեան Սրբազան, և եկած օրէն ի վեր օրուան մարդն է մեղի համար։ Կիրակի օրուան քարոզը խորին տպաւորութիւն թողուց ամէնուն վրայ. եկեղեցին լեցուն էր այնպէս, ինչպէս քիչ անգամ վարժուած ենք տեսնել և ինչպէս պիտի փափաքէինք միշտ տեսնել։ Ան պայմանը լրացնելու համար սակայն, ամէնէն առաջ Պարտիզակ ունենալու է իր քարոզիչը. մանաւանդ քարոզիչ մը որ կարենայ քիչ շատ հանկնալի լեզուով և խմաստալից խորհուրդներով գոհացնել ան ժողովուրդը, որ անցած կիրակի վազելով գացած էր լսել Դուրեանը։

Դուրեան Սրբազանի քարոզած պահուն աչքիս մէկ աննպատակ շարժումի միջոցին դիտեցի թէ եկեղեցի եկած էին նաև Կաթոլիկ և Բողոքական հայեր, և աս վերջինները՝ իրենց ստորաբաժանումներովը։ Հո՛ն, գէթ այդ օրը, գիւղիս Հայերը անխտիր գացած էին երկրպագել մի և նոյն տաճարին մէջ։ Դուրեանի համբաւն էր անոնք հոն քաշողը. զօրաւոր մագնիսը իր գործը կը կատարէ ո՛ւր ալ դրուի։

Եղիշէ եպիսկոպոս այցելեց Ազգային բարբարգոյն և կաթոլիկ վարժարանները, ամէն տեղ խրատականներ խօսելով աշակերտներուն և օրհնելով այդ հաստատութեանց պատկանող աշակերտներն ու պաշտօնէութիւնը։ Չի մոռցաւ նաև այցելել Որբանոցը, ուր ամէնէն շատ ժամանակ անցուց, աչքէ անցընելով չէնքերուն ամէն մասերը։ Որդեգրեց որբ մը, որ եթէ յարմարութիւն ցուցնէ՝ ապագային պիտի ընդունուի Դպրեվանքը։

Պարտիզակցին, առանց աղմուկի, ամէն առիթով իր երախտագիտութիւնը և բաքանչացումը յայտնեց իր վարդապետին, փափաքելով միայն որ աւելի յաճախ վայելէ նաև անոր եպիսկոպոսական այցելութիւնները։

Պարտիզակ, 13 Դեկ. Ա. Գ.

ԾՆՈՒՆԴԸ ԲԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ԲԱՐԻԶ, 25 Դեկտեմբ.

Վաղը Ծնունդ է, և այս գիշեր բոլոր Բարիզ Զարթօնքը (réveillon) կը տօնէ։ Մայրաքաղաքին ինչպէս համայն Ֆրանսայի համար այս տօնն է որ ամէնէն աւելի զուարթութիւն կը բերէ փողոցներուն ու տուներուն մէջ։

Փողոցներուն մէջ, արտասովոր կենդանութիւն մը։ Կիները հագած են իրենց ամէնէն աւելի փայլուն արդուզարդերը, մանուկները որոնք Ծնունդի առթիւ կը տանուին իրենց նուէրները, իրենց մօր ձեռքէն բռնած՝ հիացքանչ կը դիտեն այն այլազան խաղալիկները որոնք խանութներուն կողմէ ցուցադրուած են առժամեայ տաղաւարներու մէջ. տարուան նորութիւնը եղող խաղալիկները, ինչպէս հաւլող կինը, կօշիկ ներկողը, ցատքող կապիկները՝ որոնք այդ տաղաւարներէն դատ ցուցադրուած են նաեւ փառաւոր խանութներու ապակիներուն ետեւն, կը հրապուրեն զանոնք շաքարեղէններուն հետ։

Ծաղիկներ, անուշահոտութեանց սրբուակներ, գոհարներ, կնոջ խաղալիկներ ատոնք ալ, ելեւէջարան լամպարներու արձակած լոյսերուն տակ փաղփուն՝ նոյն տպաւորութիւնը կը թողուն մայրերուն վրայ։ Ծաղկեվաճառներու խանութները մանաւանդ որոնք օրէ օր կ'աւելնան Բարիզի մէջ, ինչ որ հետեւանք է Բարիզուհիներու անոնց համար ունեցած պաշտումին, Պուլվառ տէ Բարիւսէնի և Պուլվառ տը լա Մատլէնի երկայնքն ի վեր կը ցուցադրեն իրենց երփներանգ հրապոյրները, յաւիտենական գարունի մը տպաւորութիւնը թողլով։

Օրմիսէն է մանաւանդ, իր անհամար պէսպիսութիւններով, որ այս տարի ալ իրեն կողմէ ցուցադրուած ամէն ինչ գրաւէ առաջին տեղը. յետոյ, ճերմակ եղրեւանիի բարձր ոսաները, վարդերը, իրենց անթիւ երանգներով, գամէլիաները՝ դժգոյն վարդերուն խառնուած, և եղրեւանիներն ալ ձիւնագնաձիներուն. Բարիզի ծաղկեվաճառները զիրար գերազանցած են այսօր ցուցադրութեան արուեստին մէջ։ Ցառաջիկայ շաբթու գեկտեմբեր 26էն 31, ծաղիկներու վաճառումը մեծ համեմատութիւն կ'առնէ։ Հալի արուարձանին և Բարիզի 550 ծաղկեվաճառներու խանութներուն մէջ, այս քանի մը օրուան միջոցին երեք միլիոն ծաղիկ աւելի կը ծախուին. միայն յառնուար 6ի առաւուն, անցած տարի, մէկ ժամուան մէջ ծախուած է 1 միլիոն 800,000 վարդ Նիսէ բերուած, 15 հազար խուրձ պարզ վարդ, 12,000 գամէլիա, և 15,000 խուրձ եղրեւանի։ Թերեւսաւտ մի՛ ըլլաք, պաշտօնական թիւեր են ասոնք։

Բազմութիւնը ամբողջ օրը խառնուած էր պուլվառներուն վրայ, ջուրէն անդին մանաւանդ, ուր գացած էինք քանի մը ուսանող ընկերակիցներու հետ, մենք ալ մասնակցելու փողոցի Զարթօնքին, քանի որ մեր բնտանիքներէն հեռու՝ տունի Զարթօնքէն զրկուած ենք։ Պուլվառ տէ զ'Իթալիէնի վրայ ուր գամբներու տաղաւարները և սրճարաններու առջեւ ըզբուած սեղանները բացարձակապէս արգելք կ'ըլլային անցուդարձին, բազմութեան մէկ մասը ստիպուած էր կառուցիէն քալել, թողլով մայթերը, կառքի տակ երթալու վտանգին ենթարկուած։ Օտարականներ, ռաստաֆուռներ ամէն կողմ, հետամուտ մանաւանդ սրոտոտ արդուզարդով ու թռչոտուն քալուածքով գեղջուհիներուն, որոնց հրապուրիչ ակնարկը կը հրաւիրէ զիրենք։ Նախապատրաստութիւններ Զարթօնքի խրախճանութեանց։ Պուլվառներուն վրայ, ճոխ ցուցափեղկերը մեր աչքին կը կարծեն. կահ կարասիներու խանութ մը հոս, ուր Լուի ԺԴ. և Լուի ԺԶ. ոճով հին կահեր ցուցադրուած են, իբր թէ թանգարաններ ըլլային. հոն, ընդարձակ խանութ մը ուր միայն հովհարներ կը վաճառուին. անդին, հոտեղէններու վաճառատուն մը. քովը, կարի մեքենաներու կեդրոնատեղի մը, —որովհետեւ պէտք չէ մոռնալ թէ Բարիզուհիները նոյնչափ աշխատասէր են որքան զբօսասէր.— աւելի հեռուն, մեծ պատկերներու վաճառատուն մը. և ասոնց ամէնքը կէտկիտուած գրեթէ բառանոներով, սրճարաններով, ճաշարաններով։ Ամէն կողմ, ծաղկեզարդ պատուհաններ ու պատշգամներ, զուարթութիւն և գեղեցկութիւն։

Տուներուն մէջ, Ծնունդի Ծառի պատրաստութիւններ. աւանդական սովորութիւնը գիտէք. պզտիկ տղաքը իրենց կօշիկները կը տանին կը դնեն շքեղնէ երուն մէջ, սպասելով որ Ծնունդի պարիկը բերէ դնէ անոնց մէջ խաղալիկները որոնց սպասած էին անհամբեր, ամբողջ տարի մը. պզտիկ ջուխտ՝ն է արդեօք, բոլիտնէ՝ը՝ ներդաշնակ կուլիկներով, թէ աւանդական խամաճիկը որ յանկարծ կը ցցուի տիկէն դուրս՝ ահարեկելով պզտիկ ուղեղները. աղջիկները կը սպասեն այն գոհարներուն զոր քանի մը օրերէ ի վեր տեսած են պուլվառին պզտիկ տաղաւարներուն մէջ, կեղծ գոհարներ թէեւ որոնք բեկբեկ լոյսին տակ կը տանան ճշմարիտ ադամանդներու բոլոր գեղն ու փայլը. մտնի՞ թէ օղ, ո՛վ գիտէ ի՞նչ պիտի բերէ անուշ պարիկը։ Ընթրիքին, ամէնէն գեղեցիկ կերակուրներն են որ կը պատրաստին, պտուղներով միշտ, ինչ որ հաղուագիպ է մանաւանդ Բարիզի միջնակարգ և աղքատ դասուն վերաբերող ընտանիքներուն համար։ Զարթօնքը կերուխումի իրիկունն է ամբողջ Բարիզի համար. քօնեաքը, զոր տարի մը մէջ լեցուցած լուցկիով կ'ածարծեն, բոնջ պատրաստելու համար, աւանդական ըմպելիքն է Ծնունդի նախատօնակին. և բոնջի գաւաթները ձեռքերնին է որ կը փոխանակեն Բարիզցիք ամէնէն խանդավառ շնորհաւորութիւնները այս տօնին առթիւ։

Բարիզ, այս շաբթուն մէջ, ուտելիքի ահագին սպառում ունի. այս հինգշաբթի, միայն Հալի արուարձանին մէջ, 28,722 քիլոկրամ կովի միս սպառած է,—ինչպէս կը գրեն թերթերը,— և երէկ, ուրբաթ, 52,232 քիլոկրամ, հակառակ պահքի օր ըլլալուն։ Հաւեղէնի գալով, երէկ միայն ծախուեր է 142,934 հաւ, և այս իրիկուան թերթերէն կը տեղեկանամ թէ այսօր, մինչեւ կէս օր, ծախուեր է 182,548 հաւ։ Երէկ, ծախուեր է նաև 48,000 քիլոկրամ կարագ և գրեթէ մէկ միլիոն հաւ կիթ։ Եւ իրրեւ վերջաբան Բարիզի փորին վերաբերող այս միմակագրութեան, ըսեմ թէ երէկ 50,000 ոստրէ ծախուած է և իրիկունը, չատ տեղ, բարիզցին չէ գտած իր այդ սիրելի ուտելիքը։ Կը տեսնէք որ Զարթօնքի և Ծնունդի առթիւ ամէնէն աւելի ուրախացողներուն մէջ փոքր թիւ մը չեն կազմեր Հալի արուարձանին պզտիկ խանութպանները։

ՈՒՍԱՆՈՂ.

ՍԷՕԼԷՕԶԻ ԿԵԱՆՔԷՆ

Նոյեմբերի մէջ գիւղս արտակարգ ուրախութիւն մը ստացած էր. մի դասակարգ, այր կամ կին, ծեր կամ տղայ, ուրախութեամբ կը տեսնէին թէ ձիթապտուղը այս տարի առատ էր, տեսակը ազնիւ, և գիւղերը հաստատուն։ Առտուն կանուխ, սովորականէն երկու ժամ առաջ, եկեղեցւոյ զանգակը կը հնչուէր, տաճարին դուռները կը բացուէին ու բարեպաշտ ժողովուրդը հոն կը գիմէր աղօթելու ուշադրութեամբ տալու Աստուծոյ, առատ բերքին համար։ Հարսերը միայն տունը կը մնային, պատրաստելու հրուշակը (հեվա) և պլէին (լոգմա), ինչպէս նաև օղիին մէջէն։ Արշալոյսի առաջին ցոլքերուն, ամէն տան տօնչեւ Բագասն է որ կը տնուի «Աստուած բարի մանուլ տայ։ Մաղթանքով և ճամբայ կ'ելլեն ձիթապտուղ քաղողները, երկու սեռէ, դէպ ի ձիթատանները, Սէքի Տէրէի երկու կողմէն, հազիւ հինգ վարկեան իրարմէ հեռու սարահարթ ճամբուն վրայ զիրար դիտելով։ Գլուխնին գոյնզգոյն եռամներով և ոտքերին ասուիլ սպիտակ կապերով արեւաւոր աղջիկներու երամներ են որոնք խումբ խումբ, ձեռք ձեռքի, կ'ընկերակցին՝ գլուխնին ու կուրծքերնին բաց, բոկոտն բայց կայտառ ու կարմրայտ մանչերուն։ Ադիկները հազիւ տասնէն տասը-չորս տարեկան, գրեթէ ամէնքն ալ նշանած, կը հանդիպին հոն իրենց խօսեցեալներուն. և այդ հանդիպումը տեղի կունայ կատակներու, ծիծաղներու. «թափանը թուփտու» կ'ըսեն տարէցները, ինչ որ կը նշանակէ թէ նշանածները իրարու հանդիպած են։

Ձիթատանին մէջ, ուր ծառերը պրտուղներուն ծանրութենէն կը կքին, հաւաքուած են հիմայ ամէնքն ալ. ձիթապտուղներուն սեւ սեւ հատիկները կախուած են անոնցմէ վար։ Ծառերուն վրայ պղտհաւաքները մէջքերնէն կախուած խողովակին կամ կուրծքերնուն վրայ պլկուած գդգոցին մէջ կը լեցնեն քաղուած պտուղները (*)։ Ուրիշներ, ամէնէն պզտիկները, ծառերու ստուերին տակ կը հաւաքեն թափած ձիթապտուղները որոնք տիպ կը կոչուին։ Առտուն, կրակին պլպլացող բոցին դէմ իրենց կարկամած ձեռքերն ու տաքերը տաքցնող տղաքը, հիմա աշխատանքի զուարթացած, կերգեն արեւին տակ։ Ցանկարծ, ձայն մը կը լսուի, «ելլան գայտը»։ սանդուղներէն մէկն է որ իր յենակէտէն սահած ինկած է. պղտաքաղը գետինը ինկած է, յանկարծ սրունքը կամ բազուկը ջախջախելով, և ուրիշներուն զգոյշ ըլլալու օրինակ տալով։ Բայց հաւաքումը կը շարունակուի և կողովիները կը պարպուին մեծ կոդովներու մէջ, որոնք հեռագիտուն կը փոխադրուին։

Ամբողջ օրը, գիւղին մէջ, գրեթէ ոչ ոք կը մնայ, բայց եթէ ծերերն ու անկարները և թուզպլընները։

Կիներուն զատած ընտիր հատիկները կը ծախուին օխայով, իսկ ստորին տեսակ ձիթապտուղէն ձէթ կը պատրաստուի։ Այս տարուան առատ բերքը որ միանգամայն շատ ազնիւ տեսակէ է, մեծապէս օգտակար եղաւ Սէօլէօզի աղքատիկ բնակիչներուն, որոնց ապրուստի գլխաւոր միջոցն է ձիթապտուղը և խաղակը։

Սէօլէօզ (Պրուսա) 10 դեկտ.

Ա. Բ. Խ.

(*) Հոս, Սէօլէօզի մէջ, պտուղը ձաղկելով հաւաքելու դրութիւնը ընդունուած չէ, որովհետեւ այդ դրութիւնը մեսա կը պատճառէ ծառերու թարմ ոստերուն և յաջորդ տարուան բերքը կը մնասուի։ 10էն 15 ոտք բարձր սանդուխներ կը գործածուին այս հաւաքման համար։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐՈՒՆ

Մեր գաւառի պատ. բաժանորդներէն կը խնդրենք որ անյապաղ իրենց չվճարուած բաժնեգինները ուղարկեն մեզի։ Հակառակ պարագային, պիտի ստիպուինք թերթերու առաքումը դադրեցնել։

Նաեւ գաւառի մեր պատ. գործակալներէն ալ կը խնդրենք որ եթէ բաժանորդներէ դանձուած դրամ ունին քովերնին, ժամանակ չկորսնցնելով ղրկեն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԱՂԱՆԻՈՅ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ.— Զօրավար Վայլեր, որ անցեալ ուրբաթ Մարիտ ժամանած էր, սա յայտարարութիւնը ըրաւ. «Անդրաժեշտ կը դատեմ զօրաւոր նպատակութեան մը կազմութիւնը որ պիտի աշխատի լուծել Արեւելեան Հարցը, անմիջապէս կամ յետոյ, ներքին ու արտաքին քաղաքականութեան պատահական ելքերու հանմատ։ Այս կազմակերպութիւնը միայն դարմանը պիտի ըլլայ արդի դժուարութիւններուն և պիտի կրնայ յոյսը դնել խիստ կարեւոր այժերու վրայ, զորս բնականաբար Արեւելեան Հարցին մէջ պիտի չմոռնամ, վասն զի հոս չի իմանար և աշխարհ ատիկա պայման պիտի դնեմ՝ հայրենասէր փրկութեան գաղափարին ներշնչած գործի մը յաջողութեան համար։»

Զօրավար Վայլեր ըսելէ յետոյ թէ պահպանողականները անզօր են երկրին մէջ, յարեր է. «Եթէ մերժուի իշխանութիւն տալ այն տարբերուն կեդրոնացման, որոնք այժ պիտի ուան ազատական կուսակցութեան, և եթէ այդ իշխանութիւնը արուի այն խումբին որ նախապարութիւնը կազմելով անկարելի ընէ պահպանողական կեդրոնացումը, այն ատեն պիտի աւելնան երկրին ենթակայ եղած վտանգները։»

—Պ. Պ. Բիսալ, Վիլլավէրտէ, Մարէշալ Քամբոն և զօրավար Այգարակա անցեալ օր գումարուեցան Պ. Սիլվէյրի տանը մէջ։ Երկար խորհրդակցութիւններէ ետքը Պ. Սիլվէյա կարեւոր յայտարարութիւններ ըրաւ, զորս Լիպերալ հրատարակեց։ Պահպանողական կուսակցութիւնը կը նկատէ թէ պարագաները բացարձակապէս կը պահանջեն մեծ փոփոխութիւն մը քաղաքական ուղղութեան մէջ, վասն զի արդի գաղափարը և ազատական կուսակցութեան բաժանումները թէ՛ պատերազմէն առաջ, թէ՛ պատերազմի միջոցին և թէ յետոյ անյաջող եղան։ Պ. Սիլվէյա կը կարծէ որ եթէ զանազան կուսակցութիւններէ խառն նախարարութիւն մը կազմուի, վաղանցուկ տեւողութիւն մը կրնայ ունենալ։ Պ. Սիլվէյա յարեց. «Եթէ ուրիշ տեղերու մէջ ազգային հոգին մեղմ աւելի քիչ կուռաստ ըլլալուն համար, կառավարական ձեւը փոխած են, նախարարութեան փոփոխութիւնն աւելի պակաս ի՞նչ կարելի է պահանջել Սպանիայէն, որ իր ամբողջ գաղութային տէրութիւնը կորսնցուց։»

ՀՆԴԻՍՏԱՆԻ Նորընծայ կուսակալ Լորտ Բրզրզն յունուար 3ին այսինքն յառաջիկայ երեքշաբթի օր, կարկաթա պիտի մտնէ։ Նախորդ կուսակալ Լորտ Ելգին ալ երեք օր եռաբը Եւրոպա պիտի ուղեւորի։

ԶՈՒԻՑԵՐԻՈՅ Ազգային ժողովը ընդունեց ծրագիր մը որով Դաշնակցային Խորհուրդը կը հրաւիրուի օրէնք մը պատրաստել Զուիցերիա բնակող և զուիցերական ազգութիւնը ընդունել ուզող հպատակներուն դիւրութիւն ընծայելու համար։ Դաշնակցային Խորհուրդը ընդունեց այդ առաջարկութիւնը։

ՆԻԿԱՐԱԳՈՒԱՅՈՅ ԶՐԱՆՑԸԸՆԴ.— Ինչպէս ծանուցինք Ռուչինկիէնի, անգլիական դեսպանը հրահանգ ստացած է բանակցիլ Մ. Նահանգաց հետ, Կեդրոնական Ամերիկայի պարանոցին և ապագայ Ջրանցքին չէզոքութիւնը վերարերեալ դաշնագիրը ջնջելու, փոխելու և կամ նոր մը կնքելու համար։ Անգլիական դեսպանին այս հրահանգը տրուած էր, Լոնտոնի ամերիկեան դեսպանատան կողմէ նոյն միտքով եղած դիմումի մը վրայ։ Տէյլի Թէլէկրաֆ կ'ըսէ թէ քանի մը ամիս առաջ գրուցած համաձայնութեամբ մը, Անգլիա տրամադիր երեւցեր է թող տալու Մ. Նահանգաց որ վերնէ Նիքարակուայի Ջրանցքը, պայմանաւ որ ամերիկեան կառավարութիւնը Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ այժ ոչ ոչ անգլիական քաղաքականութեան։ Անգլիա կը պահանջէ որ Ջրանցքը՝ ամերիկեան կառավարութիւնը չունէ և ոչ թէ անհատական ձեռնարկու մը։ Պ. Մաք Քինլի վստահացուցեր է թէ ամերիկեան Խորհրդարանը այդ մտքով օրինագիծ մը պիտի քուէարկէ։ Կ'ըսուի թէ Անգլիա երբ հրաժարի Ջրանցքին վրայ իր ունեցած իրաւունքներէն, պիտի պահանջէ որ առեւտրական փոխադարձ դաշնադրութիւնը որ ցարդ ակամայ մնացած է, կնքուի Մ. Նահանգաց և Բանատայի միջեւ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԵԼՄՏԱՑՈՒԹԻՒՆ.— Եւմատցոյցի յանձնաժողովը, կ'ըսէ Բարիզէն շրջելաշրջիկի թուականով հեռագիր մը, ընդուներ է իր տեղեկաբերին՝ Պ. Բէթրալի

առաջարկութիւնները։ Եվմտացոյցին հաւասարակշռութիւնը ապահովուած է ա՞ռանց նոր տուրքերու և փոխառութեան։ Ցանձնաժողովին խորհրդակցութեանց մի ջոցին գաղթային նախարար Պ. Կիլլէն Ափրիկէի համար յայտարարեց թէ ֆրանսական ստացուածքները ընդարձակելու ժամանակը լրացած է, որովհետեւ գաղթային արշաւախումբերը ամէն կողմէ անգլիական և գերմանական ստացուածքներու կը հանդիպին։

ՎԻԵՆՆԱՅԷՆ կը հեռագրեն թէ Աւստրիոյ-Հունգարիոյ առժամեայ ընդհանուր եվմտացոյցը մինչեւ երեք ամիս պիտի շարունակուի և տնտեսական պայմանադրութիւնը, ծախքերու մասնակցութեան արդի քանակութեամբ, մինչեւ վեց ամիս։

ՁԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ. — Պէրլինի չինական դեսպանատան պաշտօնատարներէն մէկը յայտարարեր է գերման լրագրապետի մը թէ Զինու կայսեր և մայր կայսրուհիին միջեւ հանձայնութիւն մը գոյացեր է։ Առաջինը համոզուեր է թէ իր բարենորոգումները շատ կը ժամդհայնէին ժողովուրդը և կառավարութեան դեմը յանձներ է մայր-կայսրուհիին ձեռքը, Լի-Հունկ-Զանկի հետ համախորհուրդ։ Զինացի պաշտօնեան, Շանկայի ֆրանսիական չինական խնդրին համար ըսեր է թէ քանի մը ֆրանսացի ձեռնարկուներ կ'ուզեն շահագործել չինական երկիր մը որուն վրայ բնաւ իրաւունք մը չունին։

—Մորնինկ Բոսք հաստատելով այն լուրը թէ Եանկ-Զէի հովտին մէջ ապրատմութիւնը կը շատնայ և թէ չինական իշխանութիւնները անկարող են զսպելու, կ'ըսէ թէ անհրաժեշտ է անմիջապէս և խաղաղասիրական կերպով բարեկարգութիւնը հաստատել Զինու մէջ։ «Պէտք է նկատել թէ, կ'ըսէ, ապիրէ շատ յարմար է որ Զինու գործերուն համար Անգլիա ու Ֆրանսա համաձայնին, երկու երկիրներուն գործելու սահմանները որոշելով։ Ֆրանսա համոզուած է հիմա թէ անկեղծ համաձայնութիւն մը օգտակար պիտի ըլլայ թէ իրեն և թէ Անգլիոյ համար, և թէ այս համաձայնութեան վրայ եթէ խոհեմութեամբ բանակցութիւն կատարուի, երկու երկիրներու միջեւ երկար ատենէ ի վեր առկախ մնացած խնդիրներն ալ պիտի կարգադրուին։ Այս պայմաններով հարաւային Զինու մէջ Ֆրանսայի գործունէութենէն վախնալու բան մը չի կայ։»

ԱՆԳԼԻԱ ԾԱՑՐԱԳՈՅՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ.—Ուէյլ-Հայ-Ուէյլն անգլիական հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ հոն գըտնուող անգլիական եօթը մարտանաւերը պատերազմելու բոլորովին կազմ ու պատրաստ են և կրնան մէկ ժամու մէջ ճամբայ ելլել։ Երկու մարտանաւ Զէ Ֆու կը գտնուին և կարելի եղածին չափ շատ ածուխ կ'առնեն։ Ուէյլ-Հայ-Ուէյլի անգլիական նաւաբաժինը շատ զօրաւոր է։ Զէ-Ֆու քանի մը ժամուան հեռաւորութիւն ունի Ուէյլ-Հայ-Ուէյլէն։ Անգլիական ուրիշ մարտանաւ մը 2500 թոն» ածուխ առեր է Հոնկ-Քոնկէն։ Միւս բոլոր նաւերն ալ ածուխ և պաշար կը ստանան։ Պոնավանթիւր անգլիական յածաւորակը, որ Մանիլա կը գտնուէր, Հոնկ-Քոնկ կանչուեր և փութով ածուխ առեր է։ Թնդանօթակիրները հրաման ստացեր են խմբովին Հոնկ-Քոնկ երթալու։ Նաւային գործարաններուն մէջ մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէ։ Թնդանօթարանին մէջ ալ խոշոր թնդանօթներ կը պատրաստեն։

ՖՐԱՆՍԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ. — Վոսիէ Զայթունկի երկար յօդուած մը հրատարակած է ֆրանքֆուրտեան մերձեցման մը հաւանականութեան վրայ։ «Ֆաշոտայի գործէն ի վեր, կ'ըսէ գերման թերթը, Ֆրանսա իր ատելութիւնը բաձած է Անգլիոյ և Գերմանիոյ միջեւ և Ֆրանսական քանի մը լրագիրներ խօսած են Ֆրանքֆուրտեան դաշնակցութեան մը հնարաւորութեան վրայ։ Վերջին 27 տարիները նկատողութեան առնելով, ողջախոհ մարդերու համար յայտնի է թէ Գերմանիա բնաւ չի խորհիր յարձակում մը ընել Ֆրանսայի վրայ։ Երկու մեծ դրացիներու միջեւ բարեկամական յարաբերութիւն մը երկուքին ալ օգտակար պիտի ըլլայ։ Գերմանիա ըրաւ ինչ որ հարկ էր այս մերձեցումին ի նպաստ։ Ֆրանսայի ընելիքը ապադան պիտի ըսէ մեզի, բայց ուշ կամ կանուխ Ֆրանսա պէտք է ընդունի թէ Ալզաս և Լորէն գերմանական նահանգներ են։ Ֆրանսա որչափ կանուխ ընդունի ասիկա, այնչափ աղէկ պիտի ըլլայ։»

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ ՏԱԳՆԱՊԸ.—Բէյլթայէն դեկտ. 15 թուով կը հեռագրեն.

Երէկ զրոյց կար թէ նախարարապետ Պատոն Պանֆիի հրաժարականը անխուսափելի է, թէ նոր նախարարութիւն մը պիտի կազմուի Պ. Պ. Ֆէյէրվարիի, Տարանիի ու Սբոնիի մասնակցութեամբ, և թէ նոր նախարարութիւնը խորհրդարանը լուծելով երեսփոխանական ընտրութիւն կատարել պիտի տայ։ Միւս կողմէ լուր կայ թէ ազատականներէն 25-30 հոգի ալ պիտի բաժնուին և թէ նոր մեծամասնութիւն մը պիտի կազմեն Սբոնիի կոմսին այն 25 բարեկամներուն հետ որոնք առաջուընէ բաժնուած էին։ Այս նոր կուսակցութիւնը, որ ատենապետի ընտրութեան միջոցին, ուշագրաւ դեր մը պիտի կատարէ, մեծ մասամբ կաթոլիկներէ պիտի բաղկանայ։ ասոնք պիտի բաժնուին Թիցայի ու Պանֆիի բարեկամ կալվինականներէ և հրեաներէ, որոնք խիստ բազմաթիւ են ազատական կուսակցութեան մէջ։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՓՐԻԿԷ. — Գերմանիոյ գաղթային վարչութիւնը՝ Զատ լիճը երթալիք արշաւախումբի մը առաքման յետաձգումը ծանուցանելով, յայտարարեց թէ միայն խումբ մը պիտի ղրկուի Կարպսա, զինուորական ու մաքսային կայան մը և Բասոյի հ՝ա բարեկամական յարաբերութիւններ հաստատելու համար։ Խումբին պիտի միանան նաեւ առեւտրական ներկայացուցիչներ։

ՏՈՆ ԲԱՐԼՈՍ. — Վերջին լուրի մը նայելով տոն Բարլոս ծանրապէս հիւանդ է, եղեր. ենչարկելութենէ և ցնդղտապէ կը տառապի։ Վենեսիկի իր ապարանքին մէջ անկողնի կը ծառայէ։ Բժիշկները ծանր կը գտնեն տոն Բարլոսի վիճակը։

ՏՐԷՑԹԻԻՍ.—Էֆo տը Բարի վերապահումով կը ծանուցանէ թէ Տրէյֆիւս երկու օր առաջ Սատանայի կղզին ճամբայ ելեր է Ֆրանսա վերադառնալու համար։

ԷՍԹԷՐՀԱԶԻ.— Բոթէրտամէն չորեքշաբթի օրուան թուականով կը հեռագրեն թէ Էսթէրհազի դեկտ. 19էն ի վեր նոյն քաղաքը կը գտնուի։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆՆԵՐԸ.— Բարիզէն ուղղուած հեռագիր մը կը հերքէ այն լուրը թէ Պ. Լէոն Պուրժուա Բերպպուրկի ֆրանսական դեսպան պիտի ըլլայ, փոխանակ Մոնթէպելլօ կոմսին։

ՌՈՒՍԻՈՅ Վեհ. Կայսրը ու Կայսրուհին, որոնք Լիվատիայէն ճամբայ եղած էին, չորեքշաբթի օրը Զարսքոյ-Սէլօ հասեր են։

ՍԻԱՄԻ մէջ նոր դէպք մը ծագած ըլլալու մասին ֆրանսական կառավարութիւնը պաշտօնական տեղեկութիւն մը չէ առած։

ԱՒՍՏՐԻԱ.—Աւստրիոյ Խորհրդարանին մէջ երեսփոխան ունեցող նահանգներու ժողովները, բաց ի Տալմացիայէ, Իսթրիայէ, Սալցպուրկի ու Թիրոլէ, չորեքշաբթի գումարուեցան։ Կարգացուեցաւ կայսերական պատգամագիր մը որով Ֆրանց եոզէֆ կայսրը շնորհակալութիւն կը յայտնէր, իր յոբելեանին առթիւ մատուցուած շնորհաւորութիւններուն և յարգանքներուն համար։ Նահանգային ժողովներու նախագահները խորին ցաւ յայտնեցին Էլիզապէթ կայսրուհւոյն մահուան առթիւ, նախագահները հայրենասիրական խօսքերով յիշատակեցին Ֆրանց եոսէֆի յոբելեանը և աւարտեցին «կեցցէ՛ կայսրը» գոչելով։ Ժողովականները եռանդագին ծափահարութիւններով պատասխանեցին նախագահներուն։

ԲԷՇԹԱՑԷՆ կը հեռագրեն թէ չորեքշաբթի օրը ատրճանակով մենամարտ մը տեղի ունեցեր է Պատոն Ֆէյէրվարիի և կոմս Սթէֆան Բարոլիի միջեւ։ Երկուքն ալ չեն վիրաւորուեր։

ՀԱՊԷՇԱՍՏԱՆԻ ծայրագոյն սահմանագլուխներէն Պազէ հասած վերջին լուրերու նայելով, Բաս Մաքոնէն խաղաղասիրական առաջարկութիւններ ըրեր է Բաս Մանկաշիայի և թէ կը հաւանի բանակցիլ հաշուութիւն կնքելու համար։ Բաս Մանկաշիա կը խոստովանի թէ իր մարդերը թիւով քիչ են։ Իր սպանները պէտք եղածին չափ զօրք հաւաքած չըլլալով, դեկտ. 16ին եռ կանչեր է իր յառաջապահները, հազար հոգիէ բաղկացած, որոնք մինչեւ Ամպալակի յառաջացած էին անկէ Ատիրաթ հասնելու համար։ Բաս Մանկաշիա միւնոյն ատեն բանագնաց մը զրկեր է Մենելիքի, ներում խնդրելով և դիտել տալով թէ ո և է յարձակում չէ ըրած թէեւ կարող էր։

—Կ'երեւայ թէ Ակամէի մէջ ճակատամարտ մը տեղի ունեցած ըլլայ Սէպտեմբեր ու Ակտոմբրիայի ցեղերուն միջեւ, այս վերջինները Բաս Մանկաշիայի դէմ եղած ըլլալուն համար։

ՊԱՐՍԻՑ Շահին տղան Մէլէք Մանսուր Միրզա, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց չարաթ օրը Ֆրանսայի Հանրապետութեան Նախագահին ներկայացաւ Էլիզէի պալատան մէջ։ Հեծելազօրքերու գումարտակ մը հետեւեցաւ թափորին։ Էլիզէի պալատան մէջ հեծելազօրքերու գումարտակ մը հետեւեցաւ թափորին։ Էլիզէի պալատան մէջ։ Հեծելազօրքերու գումարտակ մը բարեւի կեցած էր նուագածուներու խումբով մը և գնդապետի մը հրամանատարութեան տակ։ Իշխանը ընդունուեցաւ սանդուղին գլուխէն նախագահին թիկնապահներուն կողմէ և արքունական պատգամաւորներու առաջնորդուեցաւ Պ. Ֆէլիքս Ֆոռի քով, որ ոսկեզօծ սրահին մէջ կը սպասէր, շրջապատուած նախարարապետէն, արտաքին գործոց նախարարէն և բարձրաստիճան պաշտօնատարներէ։ Տեսակցութիւնը տեւեց քանի մը վայրկեան։ Պարսից դեսպանը իշխանին կողմէ շնորհակալութիւն յայտնեց եղած ընդունելութիւններուն համար։ Քանի մը ժամ ետքը Պ. Ֆէլիքս Ֆոռ, փոխադարձ այցելութեան գնաց պարսիկ իշխանին։

ՕՐԻՆԱՍՏԱՆԻ Եորկիոս թագաւորին ծննդեան տարեդարձին առթիւ, անցեալ շաբաթ օրը, գոհաբանական աղօթքներ կարգացուեցան պալատական մասրան մէջ։ Ներկայ էին թագաւորը, թագուհին, արքայական գերդաստանի անդամները և Հէսի դուքսը։ Կէս օրին թագաւորը ընդունեց նախարարներու և դեսպաններու շնորհաւորութիւնները։ Ն. Վեհափառութիւնը իր ծննդեան տարեդարձին առթիւ ներում շնորհեց քաղաքային ու զինուորական 152 բանտարկեալներու։

ՆԻԲՈԼԱ ՄԵԾ ԴՈՒԻՔՍԸ տանող Բրուք չորեքշաբթի Սեւ ծովի մէջ տիրող սաստիկ փոթորիկին պատճառաւ Օտեսա չկրնալով երթալ, անցեալ շաբաթ օր Սեվաստոպոլ գացեր է։ Ն. Բարձրութիւնը հոն ցամաք ելեր է իր հետեւորդներուն հետ և հետեւեալ օրը Բեղերսպուրգ ուղեւորեր է։

ԺԷՆՈՒԻԹՆԵՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ.— Հռոմէն կը հեռագրեն թէ գերման ժենուիթներու հրամանատարը յայտարարեր է որ, իր առած ատոյգ տեղեկութիւններուն համաձայն, մօտերս ժենուիթներուն Գերմանիա վերադարձը պիտի արուի։

ԼԷՈՆ ԹՈԼՍԹՈՅ ԿՈՄՍԸ վերջերս Մոսկուա գացեր է, ուր ամեռը պիտի անցընէ։

ՊԷԼԿՐԱՏԷՆ կը հեռագրեն թէ Սերպիոյ բանակին նկատմամբ կատարուած նոր կազմակերպութիւններով, խորհրդակցութիւններու գործածութիւնը ընդունուեր է։ Անցեալ շաբաթ Նիշի մէջ խորհրդակցողները փորձուեր են, Սլիքսանդր ու Միլան թագաւորներուն, նախարարներուն, զօրավարներուն և բոլոր երեսփոխաններուն ներկայութեանը։

ՎԻԵՆՆԱՅԻ թերթերը ծննդեան տօնին առթիւ իրենց գրած յօդուածներուն մէջ կը խօսին Աւստրիոյ-Հունգարիոյ ներքին քաղաքականութեան վրայ։ Ֆրեմտենպլատ կ'ըսէ թէ Աւստրիոյ խորհրդարանական դեւանքին սպառնացող փոթորիկը չէ կըրցած մեսել սահմանադրութեան, որ տակաւին կ'երաշխաւորէ Աւստրիոյ բոլոր ժողովուրդներուն պարկեշտ գործառնութիւնները։ «Սլաւ ժողովուրդներու արտօնութիւնները, կը յարէ կէս-պաշտօնական թերթը, Գերմաններուն ունեցածէն աւելի հիմնուած են սահմանադրութեան և աւստրիական խորհրդարանին վրայ։ Այս հաստատութիւնները եթէ սարտանան, սլաւներուն իրաւունքներն ալ պիտի մնասեն։ Այս պատճառաւ մեծամասնութեան կուսակցութիւնը պէտք է թոյլ տայ Գերմաններուն որ կարենան շարունակել խորհրդարանական աշխատութիւնները, և խնայել անոնց ազգասիրական արդար դիւրազգածութիւններուն։»

ՔՈՒԲԱՅԻ բանակէն զինուորական բաժիկ Տոքթ. Զէրթուքա ամփոփանուած էր թէ Սպանիացիներէն շատ մը դրամ ստացած է՝ ապստամբապետ Մաչէոն թափարի մը մէջ ձգելու, ուր այս վերջինը սպաննուեցաւ։ Այն ատենէ ի վեր Տոքթ. Զէրթուքա երեւան ելած չըլլալով, ըսուեցաւ թէ անձնասպան եղած է և կամ սպաննուած։ Արդ, Մայիս զօրավարին հրամանաւ կազմուած քննիչ յանձնաժողով մը, որ պաշտօն ունի ճշմարտութիւնը երեւան հանելու, Զէրթուքայի համար նպաստաւոր տեղեկութիւն տուաւ։ Զինուորական բժիշը, Մաչէոյի մահէն ետքը բանակէն հեռացեր է՝ ուրիշ պետերու թշնամութենէն վախնալով։ Զէրթուքա շատ կը սիրէր Մաչէոն։ Անկէ ետքը բժիշկը նորէն բանակին միացեր և յիսունէ աւելի ճակատամարտներու ներկայ գըտնուեր է։

ՍՊԱՆԵԻԱՄԵՐԻԿԵԱՆ հաշտութեան յանձնաժողովին ամերիկեան պատուիրակները, ինչպէս հեռագիրը ծանոյց, Ուաշինկթընէն հասան և ընդունուեցան համակրական եռանդագին ցոյցերով։ Պատուիրակները, որոնց ժողովրդան խուռն բազմութիւն մը կը հետեւէր, Սպիտակ Տունը գացին և հաշտութեան դաշնագիրը յանձնեցին Պ. Մաք Քինլիի։

—Ծովակալ Սամբսը Քուպայի ապագային համար ըսեր է թէ տակաւին 15 ամիսի չափ պէտք է նոյն կղզիին մէջ անկախ կառավարութիւն մը հաստատելու յաջող փորձ մը ընելու համար։

—Սպանիացիները սկսեր են Քուպայէն քաշել իրենց դրամագլուխները, որոնք կէս միլիառ բէսէթա կը հաշուուին և մեծ մասամբ Սպանիա կը տանին։ Քուպայի մէջ սպանիական դրամագլուխներուն կը յաջորդեն անգլիական ու ամերիկեան դրամագլուխներ։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ. — Եոհանսպուրգի մէջ կռուի մը պատճառ անգլիացի մը ոստիկանի մը կողմէ սպաննուած ըլլալով, տեղւոյն անգլիացիներուն մէջ մեծ յուզում կը տիրէ։ Մեծ ժիմիկ մը կազմելով պիտի բողոքէն անգլիական կառավարութեան։ Բարեյուսոյ Գլխին անգլիական իշխանութիւնները շատ կարեւորութիւն չեն տար այդ յուզումին։

ԿԻՆԵՐԸ ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ.-Բեղերսպուրգ։ գիւութեանց ակադեմին, իր վերջին նիստին մէջ, Ուլարովի մրցանակը յատկացուց տիկին Լիխացովի որուն էրիկը, ծերակուտական Լիխացով Բեղերսպուրգի քաղաքապետն էրիրոշքեատի հանդէսներուն ատեն։ Տիկին Լիխացովի մրցանակի արժանացած գործն է պատմական ուսումնասիրութիւն մը կիներու դատարկութեան վրայ Ռուսիոյ մէջ։ Հեղինակուհին կ'ապացուցանէ թէ Ռուսիոյ մէջ կիներու դատակարութիւնը զարգացնելու առաջին գաղափարը Ֆրանսայէն եկած է և թէ ԺԷ. դարու գրագէտները, մանաւանդ Վոլթէր, ամէնէն աւելի նպաստած են անոր։ Ռուսիոյ մէջ ազնուական օրիորդներու համար հաստատուած առաջին վարժարանը Սէն-Սիրի օրինակին վրայ կազմակերպուեցաւ։

ԻՏԱԼԻՈՅ ՍՊԱՌԱԶԻՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ.— Իտալացի զօրավար Բրիսէրանօ պարբերական հանդէսի մը մէջ Իտալոյ ծովային ու ցամաքային սպառազինութիւններուն վրայ խօսելով կ'ըսէ.

«Գալով մեր նաւատորմին, զլսենք թէ անոր յաւելումը կասեցուցինք, թէ նոյն իսկ մեր մարտանաւերէն հինգը ծախեցինք և թէ շատերը հին ձեւով են և ուրիշներ ալ նորոգութեան պէտք ունին։ բայց չենք գիտեր տակաւին թէ ի՞նչ անհրաժեշտ միջոցներ ձեռք առնել հարկ է և թէ ի՞նչ կազմակերպութիւն տալու է մեր նաւատորմին։ Նոյնն է դաւեւ մեր ցամաքային ամրութիւններուն համար։ Ամէն մարդ գիտէ թէ մեր ցամաքային սահմանագլուխներու շատը անպաշտպան վիճակի մէջ կը գտնուի։ թէ այլ և այլ տեղեր ամրութիւնները հին են ու անկատար և թէ ծովային գլխաւոր քաղաքները չեն պաշտպանուած ո և է յարձակման դէմ։ Տակաւին որոշում մը տրուած չէ թէ ինչ բան հարկ է փոխել, ջնջել, կատարելագործել կամ աւելցնել։ Ուրեմն ժամանակ է լրջօրէն մտածելու թէ պատերազմի ատեն ինչ սոսկալի վտանգներու պիտի ենթարկուինք, եթէ թող տանք որ իրաց արդի կացութիւնը շարունակէ։ Հարկ է ուսումնասիրել խնդիրը, պաշտօն յանձնելով բազմահմտաց մասնագէտներու որ սահմանեն ըլլալիք փոփոխութիւնները։ Այն ատեն միայն յայտնի պիտի ըլլայ անհրաժեշտ եղած ծախքերու զումարը և կարելի՞ որը պիտի տնօրինուի, որպէս զի կարելի եղածին չափ քիչ վնասուին գանձը և տուրք վճարողները։ Ծախքերու անհրաժեշտ գումարը շատ մեծ պիտի ըլլայ։ Թէ՛ ցամաքային և թէ նաւային շինութիւնները այսօր աւելի սուղ են քան թէ կէս դար առաջ։ Սակայն ինչ որ ալ ըլլայ այդ ծախքը, մէկ երկու տարիէն կարելի չէ վճարել։ Կարեւոր կէտը ոչ թէ ամբողջ գումարը տրամադրելի ունենալն է, այլ վարկերը հաստատամտութեամբ ու խոհականութեամբ գործածելն է։»

ԵՐԿՈՒ ՍՊԱՆԵՐՈՒ ՄԵՆԱՄԱՐՏԸ. — Մինիկիի մէջ երկու սպայ հազարապետ Սէց ու տեղական Բիքֆիքը մենամարտ մը ունեցան անցեալները։ Վերջերս կատարուած ռազմախրատներու միջոցին Հազարապետ Սէց քիչ մը անպատշաճ վարմունք մը ունեցած էր Բիքֆիքի կնոջը նկատմամբ։ Օր մը Բիքֆիքը ճամբան կանգնեցուց Սէցի և չբարեւեց։ Սէց պատճառը հարցուց. տեղակալը պատասխանեց թէ սրիկաներու բարեւ չի տար։ Ասոր վրայ Սէց քաշեց սուրը։ Բիքֆիքը ալ նոյնը ըրաւ և սկսաւ կռուիլ։ բայց անցուդարձները միջամտեցին և կռուարարները զատեցին իրարմէ։ Զինուորական իշխանութիւնը խմանալով երկու սպաները դադրեցուց գործօն ծառայութենէ։

ԶՕԼՈՅԻ ԵՒ ԺԻՒՏԷԻ դատը, կ'ըսէ Բարիզէն հեռագիր մը, ուր օրուան յետաձգուեր է։

ԱՂԳԱՅԻՆ

ԳՈՀԱԲԱՆԱԿԱՆ ԱՂՕՐՔ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՋ

Այս առաւօտ, ժամը 5ին, Մայր Եկեղեցւոյ մէջ գոհաբանական աղօթք ու հանդիսաւոր բարեմաղթութիւններ կատարուեցան Վեհ. Սուլթանին ծննդեան բարեբաստիկ տարեդարձին առթիւ։ Արարողութեանց կը նախագահէր Սմեն. Տ. Մաղաքիա Ս. Պատրիարք Հայրը, շրջապատուած բարձրաստիճան եկեղեցականներէ։ Ներկայ էին Տ. Բարթողիմէոս Զամչեան, Տ. Գրիգորիս Ալէքսիէան, Տ. Մեսրոպ Սուքիասեան արքեպիսկոպոսները, Տ. Հմայեակ Դիմքսեան, Տ. Գաբրիէլ Ճէվահիրեան, Տ. Գէորգ Երէցեան և Տ. Մկրտիչ Վեհապետեան եպիսկոպոսները, և մայրաքաղաքիս եկեղեցիներու քարոզիչ վարդապետներն ու աւագերէցները։

Քաղաքական ժողովին կողմէ ներկայ էին դեր-ատենապետ Ստեփան փաշա Սալոնեան, Տիգրան էֆ. Եուսուֆեան, Ելիսա էֆ. Զայեան, Տիգրան էֆ. Տէր Ներսէսեան, Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութեան կողմէ՝ ատենապետ Պատրիկ էֆ. Կիւլպէնկեան։ Նոյնպէս, Միքայէլ էֆ. Մամիկոնեան, Աբրահամ էֆ. Ֆրէնկեան, Ազգ. Վարչութեան Տեսուչ Խորհուրդներու դիւանները, Թաղական Խորհուրդներու ներկայացուցիչները և Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը։ Նաև խուռն բազմութիւն ժողովրդեան։

Մայր Եկեղեցին լուսազարդուած էր շքեղապէս և Ս. Պատրիարքն ու եպիսկոպոսական դասը զգեստաւորուած էին։

Արարողութիւնները սկսան «Տէր Թագաւորեաց» շարականով և վերջացան «Թագաւոր փառաց Աստուած» շարականով։ «Տէր ի զօրութեան քում» Սաղմոսէն ետքը, Տ. Գնէլ վարդապետ կարդաց Ճաշու Գիրքը և Պատր. Փոխանորդ Սրբազանը Մատթէոսի Աւետարանը «Տուք զկայսերն Կայսեր և զԱստուծոյն Աստուծոյ»։

Ցետոյ, Ս. Պատրիարքը բեմը ելլելով, պերճախօս քարոզ մը խօսեցաւ և Առաքելական պատուիրաններու նշանակութիւնը բացատրեց։ «Այսօր համախմբուած ենք այս տաճարին մէջ, ըսաւ, Վեհ. Կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ մեր Ջերմ մաղթանքներն ուղղելու առ Բարձրեալն որպէս զի երկար և բարեբաստիկ օրեր պարգեւէ Նորին Կայսերական Վեհափառութեան, որուն հայրական հոգածութիւն ներքեւ միայն հայ ազգը կրնայ խաղաղ և երջանիկ կեանք ունենալ։ Պէտք է գիտնալ թէ, որքան մեր հաւատարմութեամբը վստահութիւն ներշնչենք Ն. Կ. Վեհափառութեան՝ նոյնքան կայսերական նորանոր շնորհներ պիտի կրնանք վայելել։» Ս. Պատրիարքը քարոզը աւարտեց կրկին բարեմաղթութիւններ ընելով որոնց ճայնակցեցան բոլոր ներկաները «ամէն»ներով։

* * *

Արարողութեանց աւարտուելն ետքը, Ս. Պատրիարք Հայրը՝ իր հետ ունենալով Ֆրէնկեան Աբրահամ և Տէր Ներսէսեան Տիգրան էֆէնտիները՝ կայս. Պալատ գնաց յանուն ազգին շնորհաւորութիւններ և ուղերձ մը մատուցանելու։

Պիթլիսի առաջնորդարանին կողմէ Պատրիարքարան հասած գրութենէ մը կ'իմանանք թէ 14 ազգայիններ դատարանի վճռով անպարտ արձակուեր են բանտէն ի այս առթիւ ջերմագին բարեմաղթութիւններ ըրեր են Վեհ. Սուլթանի կենացը համար։

—Ս. Պատրիարք Հօր յանձնարարութեան համաձայն Տ. Գնէլ Վ. Գալէմքեարեան Պատրիարքարանի քարտուղարի մը հետ, այսօր Եէնիգուլէի Ս. Յակոբայ Ազգ. Որբանոցը պիտի երթայ, ցարդ Պատրիարքարանի կողմէ գաւառներէն բերել տրուած որբերուն նիւթական ու բարոյական վիճակը քննելու և տեղեկագիր մը պատրաստելով ներկայացնելու համար Ն. Սրբազնութեան։

—Ազգ. Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը պաշտօնագրով մը խնդրած է Ս. Պատրիարք Հօրմէն որ բացի խելագարէ և հիւանդէ ոչ ոք զրկուի Հիւանդանոց պատրաստելու համար, վասն զի հաստատութեան բոլոր յարկերը ամբողջովին լեցուած են։

—Մոնիդէօռ կը ծանուցանէ թէ կայսերական հրամանաւ՝ Եվմտական Նախարարութիւնը 100,000 ղրշ. գումար մը պիտի յանձնէ մեր Պատրիարքարանին, Անատոլուի կարօտեալներուն բաշխուելու համար։

—Խարբերդէ հասած տեղեկութիւններէ կ'իմանանք թէ, հակառակ տեղւոյն Առաջնորդարանի կողմէ եղած դիտողութիւններուն, տակաւին թէ՛ բողոքական միսիոնարը և թէ գերման հոգատարը դեռ չեն թողուցեր ոչ թէ եկեղեցականի այլ նոյն իսկ աշխարհականի մը՝ այցելել իրեն բացած որբանոցները և ուսուցանել Հայ. Ս. Եկեղեցւոյ դաւանութիւնը։

Առաջնորդ Տ. Պետրոս Վ. Բագրատունի խնդրած է որ գոնէ ուսուցիչներէն մէկը Հայ ըլլայ և որբերուն Հայ. Եկեղեցւոյ դաւանութիւնը ուսուցանէ, տակաւին չարունակ մերժուեր է. Նամակագիրը կը յայտնէ որ եթէ անմիջական որոշումներ չըլլայ, Խարբերդի վիճակին մէջ օտարներու քով գտնուած որբերը բոլորովին պիտի հեռանան իրենց մայրենի եկեղեցիէն, քանի որ կը հրահանգուին բողոքականութեան և լատինական ոգւով և բնաւ մեր եկեղեցին չեն բերուիր նոյն իսկ մեծ տօներու առթիւ։

—Պիթլիսի առաջնորդական տեղապահը խնդրած է Ս. Պատրիարքէն որ Խուլթիկի մէջ գտրոց մը բացուելու համար Պատրիարքարանէ նպաստ մը յատկացուի, ինչպէս նաեւ գիւղերու աղքատ եկեղեցիներուն դպրաց և մատեան ղրկուելու համար անմիջական տնօրինութիւն մը ըլլայ։ Ս. Պատրիարք Հայրը հարկ եղած կարգադրութիւնները ըրաւ, կարելի եղած գոհացումը արուելու համար եղած խնդրանքին։

ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հանգուցեալ Ցարութիւն էֆ. Բէյլիզեանի յուշարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են հիւանդանոցին։

Լ. և Հ. էֆէնտի Իսահակ եղբարք 108. Սիմոն էֆ. Գոյսէրեան 108։

Կիսամեայ Մասիսի Բ. թիւը հրապարակ կ'ելլէ վաղը, հետեւեալ բովանդակութեամբ.

Ուղերձ՝ Օգոստ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ։

Նախնական կրթութիւն
Մ. Շամանեան

Դերասանուհին (վէպ)
Լեւոն Սեղբոսեան

Առաջին ձիւնն ի Կունս-Կատար
Ց. Գ. Մ.

Խոհեր
Սկեպտիկ

Իրիկուան դաշնակումներ. Շաուլ Պօտլէռ
(Թարգմ. Սիպիլ)

Կորուած (բանաստեղծութիւն)
Սեփան Քարբուլեան

Կանոնց աշխարհ. (Կնոջ գեղեցկութիւնը) Տոքթ. Դաւիթեան.— Ժամանցը ընտանիքներու մէջ (Նարկիս)

Պատգամին աղջիկը
Ցովն. Դազանճեան

Պզտիկներուն հետ.— (Մանուկներու երեւակայութիւնը) Մ. Շ.

Գրական շարժում. — (Արձակագիրներու իշխանը) Ա. Անտոնեան.—Կառապան Հէնչըլ. Մ. Շ.

Տնտեսական կեանք և միջազգային քաղաքականութիւն. Մ. Շ.

ԱՌՈՂՋԱՊԱՇՈՒԹԻՒՆ

Տ.Տ.Ր. Ն. ՏԱՂԱՒԱՐԵԱՆԻ
Դրուագեալ եւ յանձնարարեալ
ՈՒՍՈՒՄՆԱՍԷՐ ԹՈՐՈՍԵՐԻՆ
Կարեւոր գործ ամեն մարդու համար
ԴԻՆ 25 ԴՐՇ.

Կը գտնուի ամէն գրավաճառաց քով. կեդրոնատեղին է Պէրպէրեան Տպարան (Էսկի Զապթիէ ճամբէսի թիւ 61). կեդրոնատեղին զրկուած 25 ղրշ. թղթատարական փուլի կամ հինգուկէս Ֆր. նոց մանցաթասի փոխարէն կը ստացուի թղթատարով մէկ օրինակ։

Վարժարանաց և մեծաքանակ գնողներու համար մասնաւոր զեղչ։

228 2—10

Գերմանացի տիկին մը որ շատ սահուն կերպով կրնայ խօսիլ անգլերէն և ֆրանսերէն, կը փափաքի գերմաներէնի դասեր տալ։ Դիմել Օրիորդ Պ. Քրաուսի։ Օթէլ Քրէօքէր, Բերա։

231 1—3

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՀՈՒՐՔԻՆ

ՏԱՐԵԴԱՐՁ ԾՆՆԴԵԱՆ ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

Թուրք լրագիրներու այս օրուան թիւին մէջ հետեւեալ Պաշտօնական Զեկոյցը հրատարակուած է.

«Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ այսօր, ուրբաթ, բարեբաստիկ տարեդարձ ծննդեան Ն. Կ. Վեհափառութեան, Եըլտըզի Կայս. Պալատան մէջ, Սէլամլըքի արարողութենէն առաջ ըստ սովորութեան կատարուին շնորհաւորական արարողութիւնները, գիշերը լուսաւորութիւնը ըլլան և միայն կէս օրին որոշուած տեղերէն թնդանօթ արձակուի։»

—Այսօր Վեհ. Սուլթան Ապտ-ուլ-Համիտ Կայսեր ծննդեան տարեդարձին առթիւ Կայս. Պալատան մէջ շնորհաւորութիւններ կը կատարուին։ Պաշտօնի վերայ գտնուող և անպաշտօն բոլոր նախարարները, կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարները և հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը և օտար դեսպանատանց Ա. Թարգմանները Կայս. Պալատ կ'երթան մատուցանելու իրենց շնորհաւորութիւնները։

—Եգիպտոսի Խիվը, Պուլկարիոյ իշխանը, Մէքքէի Էմիրը, կուսակալները, զօրարանակներու հրամանատարները և օտար տէրութեանց քով գտնուող օսմ. դեսպանները շնորհաւորական հեռագիրներ ուղղած են Կայս. Պալատ։

—Սոֆիայի գոմիտէը Նէֆիպ էֆ. Մէլհամի այսօր շնորհաւորական այցելութիւններ պիտի ընդունի և իրիկուան հացկերոյթ մը պիտի տայ որուն ներկայ պիտի գտնուին Ֆէրտինանտ իշխանը ու իշխանուհին։

—Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ այս գիշեր Եըլտըզի Կայս. Պալատան չրջակայքը արձակուելիք հրթիռներու գումարը իրրև նպաստ տրուի Մէտրէսէի աշակերտներու։

—Կայս. Պալատան Ա. քարտուղարութիւնը երէկ դատական նախարարութեան հաղորդեց Կայս. Իրատէ մը որով ծննդեան տարեդարձին առթիւ պէտք է ազատ արձակուին իրենց պատժին երկու երրորդ մասը աւարտող 58 այր և 2 կին բանտ

կ'ըսէ Սապան, չահեցաւ Թոփխանէի կողմը աղքատ և ծերուկի լիւէֆի մը, որ առջի օրը, Պէրաթ Կիճէսիի տօնին առթիւ, էյուպ գնաց և հոն երկու ոչխար մորթել տալով աղքատներուն բաժնեց։ Իզտամալ կ'ըսէ թէ այդ պարգեւը շահած է մաքսային վերատեսչութեան քարտուղարներէն Ահմէտ էֆ.։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԽԱՆ.—Պարսկական դեսպանատան Ա. թարգման Յովհաննէս խան որ ինֆլուէնցայէ կը տառապէր, սկսած է ապաքինիլ։ Այս բերկրանքի պարագային կը զուգադիպի նաև Վեհ. Շահին մէկ շնորհը որով Մէնպա Իսսալթանայի տիտղոսը տուած է Յովհաննէս խանի, ի վարձատրութիւն իր բարւոք պաշտօնավարութեան։

ԵԱԼՈՎԱՑԻ ԱԳԱՐԱԿԸ.—Կայս. անձնական Գանձուն նախարարութիւնը գնեց Եալովայի ագարակը որ կը վերաբերէր Սբ Արթուր Տօնէսի։

ԷՆԿԻՒԻՐԻի Ֆրանսական հիւպատոս Պ. Բոն առջի օրը իր պաշտօնատեղին գնաց։

ՈՐՍՈՐԴՈՒԹԻՒՆ.—Իտալիոյ ու Սպանիոյ դեսպանները և ուրիշներ, որոնք Պէյքոզի կողմերը գացած էին որսորդութեան համար, վերադարձան երեք եղջերուով և մէկ գայլով։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Եգիպտոսի բանտերու տեսչութիւնը Թուրքէն հազար թիապարտ ղրկած է Սուտան, հանրօգուտ շինութիւններու աշխատելու համար։ Հաւիւրի չափ ալ մօտերս Խարթում պիտի ղրկուին։

—Անցեալ չորեքշաբթի օր զօրավար Սբը Ֆրանսիզ Կրէնֆէլ ու Լէտի Կրէնֆէլ Կէդիրէի Քալինդին մէջ դաշտային հանդէս մը տուին բազմաթիւ հաւիրեալներու, իրենց մեկնումին առթիւ։ Ֆակիրէի բարձր դասու ընտանիքները գրեթէ ամբողջութեամբ ներկայ էին։

— Սիւէզի ջրանցքին Ընկերութեան վարչական Խորհուրդին նախագահ Արէնպէրկի իշխանը և նոյն Խորհուրդին անդամ Պ. Շարլը Ռու ու Պոքար անցեալ չորեքշաբթի Բոռ Սայիտ ժամանեցին։

—Օսմ. արտասովոր պատուիրակ Ահմէտ Մաւլթար փաշա իր տալիք երկու հացկերոյթները Պայրամէն ետքի յետաձգեց։

—Լորտ Քիչնէր չորեքշաբթի իրիկուն Սուտան ուղեւորեցաւ։ Խարթումի մէջ հատատուելիք վարժարանին խնդրովը պիտի զբաղի։

—Ահմէտ փաշան վիրաւորող Ահմէտ պէյի մայրը աղէքսանդրիա մը մատուցեր է Խտիվին, իր որդւոյն համար չնորհք խնդրելով։ Խտիվը ընդուներ է ադիրագիրը։

—Բոռ-Սաիտի Օթէլ տէ Էօրոբի մէջ վերջերս ոճիր մը գործուեր է։ Սպասաւորներէն մէկը, Ֆրանչէսքօ Կուլիք, գինով վիճակի մէջ, օթէլին տիրուհւոյն տիկին Ճիոճիրիոյի վրայ երկու անգամ հրաձգն պարպելով ազդրէն ու կուրծքէն վիրաւորեր է։ Կինը հիւանդանոց տարուեր է ծանր վիճակի մէջ և կը դիտուի։ իսկ ոճրագործը ինքզինքը սպաներ է՝ ատրճանակ մը պարպելով գլխուն։

ԷՏԻՊՆԷի նահանգին զանազան տեղերը եգիպտացորենի հունձքը այս տարի նուազ եղած ըլլալով, Սամանէն, Ատաբազարէն և ուրիշ տեղերէ եգիպտացորեն պիտի ղրկուի նոյն նահանգը։ Առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը գրեց արեւելեան երկաթուղիներու Ընկերութեան որ այդ եգիպտացորենները կէս գիւով փոխադրուին։

«ԲՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԲՈԼԻՍ» լրագիրը որ չաբաթ մը առաջ անպայման կիրբով դադարման դատապարտուած էր, երէկ վերստին հրատարակուիլ սկսաւ։

ՊԷՐՈՒԹի նահանգին մէջ ալ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ հասոյթներուն յետնեալ մասերը շուտով գանձելու համար։

ԱՑՏԸՆԻ երկաթուղիի գիծը անցեալ կիրակի ու երկուշաբթի տեղացած ձիւներէն ծածկուած ըլլալով, կառախումբերը չեն կրցեր երթեւեկել։ Հետեւեալ օրը մասնաւոր կառախումբ մը ղրկուեր է ճամբաները մաքրելու համար։ Ուշագրի ու Աֆիոն Գարահիսարի կողմերը ու Գոնեայի դաշտին մէկ մասը մէկ ու կէս մէթր բարձրութեամբ ձիւնով ծածկուած են։

ԹԷՎՖԻՔ ՓԱՇԱ, կայս. անձնական զօրաբանակին հեծելազօրքերու կիսաբաժնի հրամանատարը, երէկ մեռաւ։

ՄԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Պոլսոյ կողմը ծըխախոտի մաքսատան փողոցին մէջ պանիրի վաճառական Եորկի Հաճի Տուրմուշօղլու, կ'ըսէ Սեւվեք, անանկացեր է։

ԹՐԱՄՈՒԵՑԻ ԱՐԿԱՅ.— Իզմիրի մէջ առջի օրը Կէօթէրէլի թրամուէյի կառքերէն մէկը 60 տարեկան մարդ մը կոխոտեր է։ Մարդը թէև հիւանդանոց տարուեր, սակայն քանի մը ժամ ետքը մեռեր է։ կառապանը ձերբակալուեր է։

ՎՆԱՍԱԿԱՐ ԹՈՒՂԹԵՐ.—Իզտամալ կը պատմէ թէ հեղէն շոգենաւի մը գործաւորներէն Թոտորի Մոսթաք, անցեալ գիշեր, Իզմիրի քարափը ելլելու միջոցին ձերբակալուեր է և վրայէն կարգ մը վնասակար թուղթեր գտնուեր են։

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ Սոպրանիէին անդամներէն Պ. Նաշուիչ երկաթուղիներու գործին համար տրուած որոշումէն դժգոհ մնալով հրաժարեր է։

—Փէրտինանտ իշխանը անցեալ օր արտաքին գործոց պաշտօնատանը երթալով կէս ժամու չափ տեսակցեր է Նախարարապետ Պ. Սթոյլովի հետ։

—Անցեալ հինգշաբթի օր Պուլկարիոյ մէջ տեղացած ձիւնէն Վառնա-Ռուսճուքի երկաթուղիին երթեւեկութիւնները դադարեր են։ Երկու կողմէն ճամբայ ելած կառախումբերը ձիւներու մէջ ծածկուեր և ձիւնի փոթորիկի բռնուեր են։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ խալական հիւպատոս կարգուեցաւ Պ. Արթուրօ Աքանիլիա, որուն պաշտօնը վաւերացաւ Բ. Դրան կողմէ։

ԱՑՏՐՆԻ Պէրկամա և Ֆուչա գաւառակներուն կարօտ երկրագործներուն արմտիք բաշխուեցաւ սերմի համար։

ԾՈՎԱՑԻՆ նախարար Հասան փաշա երէկ Մախսուսէի վարչութեան գրասենեակը գնաց և զբաղեցաւ նոյն վարչութեան վերաբերեալ խնդիրներու կարգադրութեամբը։

ՁԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ բարձրագոյն վարժարանի այս տարուան շրջանաւարտները երէկ ստացան իրենց վկայականները։ Ասոնցմէ 105 սպայ Բ. զօրաբանակը պիտի ղրկուին։

ՍՈՒՏԱՆ, կ'ըսէ Սեւվեք, Եգիպտոսի կցուելուն պատճառաւ գերութիւնը ջնջուած և ասոր հետեւանքը եղած է առեւտուրի և երկրագործութեան դադարում, որովհետեւ Սուտանի վաճառականները ու երկրագործները աշխատելու վարժուած չեն և իրենց գերիները կ'աշխատցնեն։ հիմա գերիները ազատած ըլլալով գործ չեն տեսներ։ Այս պարագան, կ'ըսէ Սեւվեք, նկատողութեան առնուած է, և կը մտածուի գերութիւնը առժամապէս չջնջել ինչպէս եղած է Կորտոն փաշայի ատեն։

—Լորտ Քրոմըր երեք չաբաթի չափ պտոյտ մը պիտի կատարէ Սուտանի մէջ։

ՍԵՒ ԾՈՎԱՒ Էրէյլիի առջեւ վերջին փոթորիկներէն չատ մը փոքր առագաստանաւեր վնասուեր են։

ՊՕՆ ՄԱՐՇԷ.—Ֆարեգլիոյ առթիւ ցուցադրութիւն շաս հեռաֆրական եւ շաս գեղեցիկ առարկաներու, Բէրա, Մեծ Փողոց, թիւ 354։

Մնունդի և Տարեգլխի տօներուն առթիւ, Պօն Մարշէն առջի տարիներէն ա՛լ աւելի լաւ վիճակով մը կերսպարանափոխուած է իր խաղալիքներու, պղտիկ կառքերու և ուրիշ հազար տեսակ առարկաներու ցուցադրութեամբ. առարկաներ թէ՛ օգտակար և թէ հաճելի։

Իր ընտրութեանց մէջ, տնօրէնութիւնը մասնաւոր ջանք մը ըրած է նախընտրելով բարեգեղեցիկ ճարտարութիւն հազար տեսակ գիւտերը՝ որոնք այնքան նշանաւոր են իրենց գեղեցկութեամբ։ Մասնաւորապէս կը յանձնարարենք չաքարեղէնները, կլասէ պտուղները և չագանակները, ամէնքն ալ առաջին կարգի, և բարիզի ալ ամէնէն հմտաւոր անուշաբարձներէն պատրաստուած։ Արդէն մեր ընթերցողները այսօրուընէ իսկ կրնան Պօն Մարշէն այցելել, ընտրութիւնն ընելու, և նոյն իսկ հիմակուընէ իրենց գնումը ընելու համար. այսպէսով թէ՛ առատ առարկաներ կը գտնեն և թէ՛ կ'ազատին վերջին օրերու բազմութեան խռնումէն։

224

ԹՐԱՄՈՒԵՑԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Կ. ՊՈԼՍՈՅ

ԱԶԳ.—Ընկերութիւնը նուազուրդ կը դնէ՝ իր գիծերուն համար հարկ եղած հետեւեալ նիւթերուն հայթայթումը։ 2000 ամպար խիճ (չաքլի քաբը), մաքատամի համար, և 1000 ամպար թուզլայի ասաղ։ Այս նուազուրդին, որ տեղի պիտի ունենայ դեկտ. 31 շաբաթ օրը, առտուն ժամ 10ին (Լ. Ե.) մասնակցիլ փափաքողները կրնան ընկերութեան կեդրոնատեղին դիմել ամէն օր, կէս օրէն ետքը ժամ 2էն 4, հայթայթման պայմաններուն տեղեկանալու համար։

ԹՂԹԱԲԵՐ

ԱՑՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԶԻՆՈՒ ԿԱՑՍԸՐ.— Բէլճիէն կը հեռագրեն դեկտ, 25 Թուականով.— Իտալիոյ դեսպանը գացած էր իր յանձնարարագիրները ներկայացնելու։ Կայսրը, որ առողջ կ'երեւար, իր պատասխանագիրը Շէնկ իշխանին կարդալ տուաւ։ Այս վերջինը ըսաւ դեսպանին թէ կայսրը շատ հիւանդ ըլլալով ինք պիտի չկրնայ կարդալ։

ԹՐԱՆՍՎԱԱԼ.— Բարեյուսոյ Գլուխէն դեկտ. 25 Թուականով կը հեռագրեն թէ Եոհանսպէրկի մէջ Անգլիացիներու կողմէ կազմակերպուած միթինկի մը հետեւանքով չփոթութիւններ ծագեր են։ Պոէրներ և Թրանսվալի պաշտօնեաներ պարտուորուեր են թղթատարատուն ապատանելու։ Կուռարարները գաւազաններով ծեծկուեր են։ Երեք հոգի ձերբակալուեր են։ Հեծեալ ոստիկաններ պտոյտներ կը կատարեն քաղքին մէջ։ Անգլիոյ փոխհիւպատոսը խոստացեր է Եոհանսպէրկի անգլիացիներուն բողոքները հաղորդել Լոնտոն։

ԺԱՆՏՍԽՏ.—Հնդկաստանէն Բլիմութ ժամանող անգլիական Կոլոնցա շոգենաւին մէջ ժանտախտ վարակուողն է անգլիացի սպայ մը։ Շոգենաւը Մարսիլիայէն մեկնելէն օր մը ետքը այդ սպան հիւանդացեր է։ Բոլոր զոյգերը այրեր և խցկեր ապաներեր են։ Կոլոնցայի նաւապետները և նաւաղները բժշկական խնամքներուն մէջ են Թարկուեր են Բլիմութի մէջ։ Ինը ուղեւորներ ցամաք ելած ըլլալով, թաղապետութիւնը հսկողութիւն կը կատարէ անոնց վրայ։ Անգլիացի սպան, որ բաւական աղէկ է, քանի մը շաբաթ պիտի մնայ հիւանդարան-նաւուն մէջ։

ԼՐՏԵՍՆԵՐ.— Բոթթ-Սրթուրի մէջ Ռուսերը վերջերս ճարոնցի եօթը լրտես հրաց ցանի բռներ են։ Ասոնց վրայէն գտնուեր են Բոթթ-Արթուրի նաւահանգստին գլխաւոր ամրութիւններուն նկարները և յատակագիծերը։

ԶԷՄՈՒԼԲՈՅԵՆ (Բորէա) կը գրեն.— Ռուսիոյ դեսպանատան նախկին թարգման Քիմ-Հոնկուիք որ իբրեւ թունաւորման թելադրիչ ամբաստանուած էր, հոկ. 15 բանտէն հանուեր է գլխատուելու համար, բայց ժողովուրդը պահանջեր է որ դատապարտեալը իրենց յանձնուի և այնպէս եղեր է։ Նոյն միջոցին սկսեր է վարագուրեան անլուր տեսարան մը։ Ժողովուրդը կոտոր կոտոր ըրեր է դատապարտեալը։ մեռնելէն ետքն ալ ամէն տեսակ խժդժութիւն գործուեր է դիակին արիւնաթաթաւ կտորներուն վրայ։ Քանի մը լրագիրներ ըսած էին թէ Ռուսիոյ դեսպանատունը պաշտպանած է Քիմ-Հոնկուիքը, բայց այդ լուրը սխալ նկատուելով կ'ըսուի թէ Քիմ ճամբուած էր ռուսական դեսպանատունէն որ անկէ ի վեր անոր երեսը չէր նայեր։ սակայն խեղճ Քիմ անմեղ էր, վասն զի իրեն վերագրուած ոճիրը չէր գործած։

ԱՔԻՐԻԿԷ.—Անգլիացիները սկսած են հաշուել այն գիւրութիւնները որոնք Խարթումի դրաւումովը ձեռք պիտի բերուին՝ Ափրիկէի հիւսիսային ու հարաւային ծայրերու հաղորդակցութեանցը համար։ Հեռաւորութիւնն է 6300 մղոն և ուղեւորութիւնը կը կատարուի ութսունը մէկ օրուան մէջ։ Անգլիացիները կը հաշուեն թէ 1905ին այդ ուղեւորութիւնը ամէնէն աւելի քառասուն երեք օրէն պիտի կրնայ կատարուիլ սապէս. Քէյթօունէն մինչեւ Թականիքա լիմը երկաթուղիով վեց օր, Լիմէին մէջ հարաւէն հիւսիս շոգենաւով երեք օր, Թականիքա լիմէին հիւսիսային ծայրէն մինչեւ Ալպերթ լիմը շոգենաւով և ձիով 15 օր, այդ լիմէն մինչեւ Խարթում շոգենաւով 15 օր և Խարթումէն մինչեւ Փահիրէ շոգենաւով ու երկաթուղիով 4 օր։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻի ԱՐԿԱՅ. — Բէլճիայէն Վիէննա դացող կառախումբը շաբաթ օրը, աքցանողին սխալումովը, Վիէննայէն մեկնած կառախումբին զարնուեցաւ։ Հինգ վագոն խորտակուեցան և տասնչինգ ուղեւոր վիրաւորուեցան, որոնց երկուքը ծանրապէս։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ԱՍԻԱ.— Թուս կառավարութիւնը տեղեկագիրներ ստացաւ Աֆղանիստանի սահմանագլուխէն։ Կ'երեւայ թէ կրօնականներ կը զրգռեն ժողովուրդը։ Զանազան ցեղեր իրենց կիները, տղաքները և ը ոլոր հարստութիւնը անմերձենալի լեռներ կը ղրկեն։ Էրանց անցքերը ալ կ'ամրացնեն։ Կեզր. Ասիայի և Պուխարայի ռուսական իշխանութիւնները թղթակցութիւններ ձեռք անցուցած են, որոնցմէ կ'երեւայ թէ այդ կողմերու մէջ ընդհանուր շարժում մը կը պատրաստուի։ Ռուս կառավարութիւնը ամէն միջոց ձեռք առած է այդ շարժումը հանդարտեցնելու, և միւս կողմէ ալ դիտել կուտայ թէ անգլիական կառավարութիւնը եթէ ազդու միջոցներ ձեռք չառնէ, դարձեալ ծանր դէպքեր պիտի պատահին։

ՌՈՒՍԻՈՅ զինուորական զօրութեան վրայ Տէյլի Բրոնիֆ յօդուած մը հրատարակելով կ'ըսէ թէ Ռուսիա, պատերազմի վիճակի մէջ, չի կրնար մէկ միլիոն զինուոր անուշցնել և թէ իր փոխադրութեան միջոցներուն անբաւականութեան պատճառաւ միտքէն չանցներ հնդկաստան արշաւելու։

—Պէրլինէն կը գրեն թէ 450 միլիոն ֆր.ի այն փոխառութիւնը գոր Ռուսիա կ'ուզէ կնքել Մ. Նահանգներէն, Ֆերանկֆրտ մայրաքաղաքին մէջ մեծ մտահոգութիւն կը պատճառէ և համոզում կայ թէ այս ձեռնարկը պիտի յաջողի։ Ռուսիա 80,000 թոն երկաթուղիի գիծ յանձնարարած է Ամերիկա։ Ռուսիոյ եմիտական նախարար Պ. Վիթէ փոխառութեան համար չէ յաջողած անգլիացի, ֆրանսացի ու գերմանացի դրամատէրերուն մօտ։ Ռուսիա կ'ուզէ բոլորովին բաբեւեռել իր թնդանօթները, որ երկու տարիէն կրնայ կատարուիլ 300 միլիոն ֆր. ծախքով։

Աւստրիոյ թերթերէն, 28 Դեկտ.

ՀԱՊԵՇԱՍՏԱՆ.—Թէֆիքի գործակալութիւնը Մասայէն կը հաղորդէ թէ Բաա Մանկաշա քիչուոր զինուորներով Ակամ հասած է, և Բաա Մաքոնէն ալ Մաքալլ եկած է հոնկէ Էրիթրէյի կառավարիչ Մարթինիի ջերմ բացատրութիւններով գրած նամակ մը ղրկած է։

—Նոյն գործակալութեան միջոցաւ Ափրիկէէն հասած նորանոր լուրեր կը յայտնեն թէ ամէն ինչ անդորր վիճակի մէջ է, որուն հակառակ զրոյցները հաստատելու համար ապացոյցներ կը պակսին։

ԻՏԱԼԻՈՅ նախարարական տապնապի մասին չլսած լուրերն ալ անհիմն կը նկատուին։

ՖՐԱՆՍԱ.—Արդէն հեռագրաւ հաղորդուած էր թէ Մաքս Ռէժիսի և Լէբլոնի միջեւ երկրորդ մենամարտ մը տեղի ունեցաւ. այս մասին հասած նորագոյն լուրերը կը հաղորդեն թէ Լէբլոն կռնակէն վիրաւորուած է։

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ.—Ուաշինկթընի կառավարութիւնը հարկ եղած միջոցները ձեռք առաւ, որպէս զի մարտանաւերու համար Խաղաղական և Ատլանտեան ովկիանոսներու, Մանիլայի և Հաւանայի ծոցերու մէջ կէս միլիոն թոն պատրաստածոյս գտնուի։

ՇԱՐՏԱԳՈՅՆ ԱՐԻՒԵԼՔ.— Ռիւթէրի գործակալութիւնը Բէլճիէն կը հաղորդէ. Սէ-Զուանի փոխարքան չինական արտաքին գործոց խորհուրդին հաղորդած է թէ անկարելի է որ այն տեղի ապստամբներու կողմէ բռնուած ֆրանսացի միսիոնարները բանակցութիւններու միջոցաւ ազատուին և հրաման խնդրած է ապստամբներուն դէմ զօրագունդեր ղրկելու համար։ Արտաքին գործոց պաշտօնատունը իրեն յայտնուած խնդիրը ներկայացուցած է ֆրանսական դեսպանատան։

Ֆրանսացիներու կողմէ օտարներու Շանկայի մէջ հաստատուելու համար խնդրած արտօնութիւնը դեռ վերջնական որոշման մը չէ յանգած։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԻԱ.—Ռուսական հեռագիրներու գործակալութիւնը կը յայտնէ. գերմանական հողէն ռուսական հպատակներուն արտաքսուելուն հետեւանքովը կը կարծուի որ ռուս կառավարութիւնն ալ միևնոյն որոշումները տայ իր հողին մէջ գտնուող գերմանացի հպատակներու մասին։ Կը կարծուի որ Ռուսիոյ կողմէ այս որոշումը սահմանափակուած չի պիտի ըլլայ միայն իրենց օրական հացը հայթայթող գերմանացիներու վրայ. այլ այնպիսիներու, որոնք Ռուսիոյ մէջ հարստութիւններու տիրացած են։ Այս տեսակ որոշման մը նոյնիսկ մասնակի գործադրութիւնը կրնայ Գերմանիոյ մեծ վնասներ պատճառել։

—Ռուսական զանազան նահանգներու մէջ գէշ հունձքի մը հետեւանքով տառապող սովեալներու օգնելու համար կարմիր Խաչի Ընկերութիւնը բազմաթիւ տեղական յանձնախումբեր կազմած է։ այդ-պիսիներու կանոնաւոր տեւական կերպով օգնել կարենալու համար։ Այս յանձնաժողովներու կողմէն արդէն 800,000 ռուպլի չափ բաժնուած է, տեղական կարօտ հասարակութիւններուն։ Կարմիր Խաչի Ընկերութիւնը, նոյն նպատակին համար, դեռ կէս միլիոն ռուպլի տրամադրելի գումար մը ունի։

ՏՐԷՑՖԻՒՍ.— Հավասի գործակալութիւնը հերքելով Մաքենի տուած լուրը կ'ըսէ թէ Վնտարեկ ատենի խորհրդական Պառ Ատենին գդմարուեցաւ դուրս յարաբերութիւն չէ ունեցած Բիքառի հետ։

Հեռագիր

ԲԱՐԻԶ, 29 դեկտ.— Հնդկաչինի փոխարքութիւնը, գոր վաւերացուցին Մերկոյտը ու Երեսի. Ժողովը, յունուարին հրապարակ պիտի հանուի Բարիզի մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Տէլկոյտի ծովածոցը (արեւելեան Ափրիկէ) Անգլիոյ պիտի թողուի։

—կը հերքուի այն լուրը թէ Պ. ու Ռոշիլտ Բերլիոպոլի ուղեւորիլը վերաբերութիւն ունենայ Ռուսիոյ կատարելիք փոխառութեան բանակցութիւններուն։

ԱՑՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԲԱՐԻԶ, 29 դեկտ.—Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ շքեղ ընդունելութիւն մը կատարուեցաւ Բարիզի սամ. դեսպանատան մէջ, որ դրօշներով զարդարուած էր։ Շէնքին սրահները ու սանդուղները զարդարդած էին ծաղիկներով ու ծառերով։ Ժամ 8 էն 5 այցելուներ դեսպանատան փութացին, որոնք գեսպան Միւնիր պէյի և պաշտօնապարներուն կողմէ ընդունուեցան սրահի մը մէջ։ Օսմ. գաղթականութիւնը ամբողջութեամբ ներկայ էր։ Դեսպաններէն զատ ներկայ էին նաև պուլկարական գործակատար Պ. Կէշով իր քարտուղարներով. նոյնպէս Ֆէրիտուն պէյ, Արխաթարքի պէյ, Մելքոն խան, Միւզիրիս պէյ, պարսիկ հիւսպատոս Ահմէտ Պէնեատ Օրոզմի պէյ, Օսմանեան Պանքայի Բարիզի ճիւղին տնօրէն Պ. Օպուչանս, Ֆեպամ տնօրէնները, Աժանա Նախնական տնօրէնները և ուրիշներ։ Իրիկուան մեծ հացկերոյթ մը տրուեցաւ Վերոգրեալ անձնաւորութիւններէն զատ ներկայ էին նաև Բարիզի Հայոց հոգեւոր հովիւ Տ. Սուքիաս վարդապետ Պարոնեան և Մարոնիներու ազգ. քահանան։ Դեսպանատունը շքեղապէս լուսագարդուած էր։

ՎԻԵՆՆԱ.—Հաւանական կ'երեւայ թէ արտաքին գործոց նախարար Կոլուխովսքի կոմսը հրաժարի։

ՍԵՎԱՍՏՈՊՕԼ.—Նիքոլա մեծ դուքսը Ցտեսա ուղեւորեցաւ։

ՔԱՏՐԻՆ.— Պ. Ապասթայի վիճակը զգալապէս բարւոքեցաւ։

Տ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԳՈՅԺ
396, Մեծ փողոց Բերա, 396
Տեսնել 4րդ երեսը

Տես Դ. երես՝ Պարպը Հաուսի հրատարակութիւնները։

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑ
1899 Տարւոյ
Սեպտեմբերեան Ա. Գրիչի Ազգային Հիւանդանոցի
ԳԻՆ 2 ՂՐՇ.
Կեդրոնատեղին է Ազգ. Հիւանդանոցի գրասենեակը Կ. Պոլիս, Մեծ-Նոր խան, միջին յարկ թիւ 48, 49, 50։ (Կնիք)

ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ԴԻՏԱՐԱՆ

18 Դեկտ. 1898
Կ. ՊՈԼԻՍ.— Ծանրաչափ 769.
Չերմաչափ 8.

Օդը պայծառ։
Կէս օր.— Ժամը 7.13։

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ԴՈՒՐՍ

Չերմաչափ	Զրոյէն վար	Զրոյէն վեր
Տրապիզոն	—	5
Սէյանիկ	0	—
Իզմիր	—	1
Հալեպ	—	—
Էնկիւրի	—	6
Պրուսա	—	1
Արհանկել	13	—
Բէյրեպազարի	—	2
Մոսկուա	—	1
Բարիզ	—	3
Վիեննա	4	—
Օսթսա	1	—
Սոֆիա	21	—
Աքհիսար	—	—

Սեւ ծովուն վիճակը Քիլիայի մէջ.— Հանդարտ։

ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Վեհ. Սուլթանին Մնդեան տարեդարձին առթիւ, այսօր Դալաթիոյ սակարանը գոց է։

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԱԾ Է
1899ի

Զ. Թորոսեան էֆ.ի հեղինակած ԳԻՐՊԱՆԻ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ-ՕՐՍՑՈՅՑԸ հետեւեալ պարունակութեամբ։—Բաց ի Օրացոյցէն, օսմանեան և տաւր փոսանեռու, երկաթուղեաց, հեռագրի, փոլի գործածութեան եւն. եւն. վերաբերեալ տեղեկութիւններ։ Ցուշատետրը իր գեղեցիկ կազմով և պարունակութեամբ ամէնուն օգտակար գրպանի տետրակ մըն է. անդամ մը գնողը կը համոզուի սոսր։ կը գտնուի կալենդարը, Վրոյը և Ընկ. թղթավաճառոցը, Գոլիս, Պահճէ-Գաբու, հայ գրատուները։ Միակ կեդրոնատեղին հրատարակչին գրատունը՝ Գոլիս Վալիտէ խան։ Գիներն են՝ ընտիր լաթակազմ 2½ դ.կն.—նոյնը ոսկեզօծ, ճգտանով հինգ դ.կն.—կաշեկազմ ճգտանով 7.5. նոյնը ընտիր թղթով 12½ դ.կն։ Փղոսկրէ կափարիչով 20 դ.կն։ Շատ գնողներու մեծ պէղ։ Ցանձնարարութիւնք սէյտ է ղրկուին առ Զ. Թորոսեան գրատուն, ուր կը վաճառուի նաեւ նախորդ տարիները տար 2 ղրշ։—Ցուշատետրի մէկ հատին փոսի ծախքը 20 փր. է։

209 10—15

ՄՕԳԱԿԱՆ ՀՐԱՊՈՒՐԻԶԸ

Շատ անգամ խանութի մը կամ վաճառատան մը ապրանքներէն աւելի, Լապէլներն են որ յաճախորդը իրենց կը քաշեն. անտարբեր անցորդը խանութին ճակատը կամ քովը չքնանկուած զարդարուն գիրերէն հրապուրուած ներս կը մտնէ ու է առարկայ մը կամ նիւթ մը գնելու համար։

Բայ Զրաք նկարչատունը, որ հաստատուած է Ղալաթիա, Տէմիր խան, 26, ամէնէն աւելի կրնայ գոհացնել այդ կարիքը։ կը չիմէ ամէն տեսակ Լապէլներ, ոսկեզօծ և արծաթազօծ, գինկիր՝ փայտի կամ թիթեղի վրայ շատ գունագեղութեամբ նկարելով գիրեր, զարդագիրներ, քանդակներ և գինանշաններ, հիւսալի ճաշակով մը և շատ դիրամաճաշէրի գիներով։ Բայ Զրաք նկարչատունը կը պատրաստէ նաև ածխատիպ պատկերներ (գարագաչէմ) ամենակատարեալ նմանութեամբ։

Դիմեցէք. ամէնէն ածանն է և ամէնէն գեղեցիկը։

Բայ Զրաք նկարչատունը ի դիրութիւն յաճախորդաց գրասենեակ մը ալ ի Գոլիս Ցնտգլեան խանի 6 թիւը բացած է։

ԲԱՁԷ

Մեծ հայ վաճառատուն պատրաստ եւ չափու վրայ հանդերձից Սրամպոլ Մանմուտ փաշա Ապուտ էֆենտի, Եենի Զարշի թիւ 5-6.

Վաճառատունս՝ իր ապաչին եռամեայ շրջանին մէջ արդեամբ ցոյց տուաւ թէ իր խնամեալներ գործադրելու կարող էր եւ հազարաւոր ազգային յաճախորդաց կողմէ բաշխուած և փորձառութեամբ տեսնելով թէ արդոյ հասարակութիւնէ այնքան լաւ ընդունելութիւն կը գտնէ օրքան աւելի խնամեալ եւ ճաշակաւոր ի վաճառ հանէ իր հանդերձներն, այսօր կը համարձակի՝ թէ իր կերպասներու ընտրութեամբ և թէ գործաւորաց վարպետութեան տեսակէտով յայտարարել թէ՝ գեր ի վեր է հրապարակս բոլոր հանդերձեղինաց տներէ և այնպիսի գնեցէք որ յանձնարարեալ զգեստուց չափ լաւ ձեւուած և ճաշակաւոր լինելով հանդերձ, 40ի0 չահ մը պիտի գտնէ վաճառատունս պատուաւորները։

Բարձի հիմնադիրը հրապարակս ծանօթ չուխայի վաճառատան մը տէրքն լինելով. իրենց նպատակն եղած է տիպար հայ գործարան մը պատրաստել և միանգամայն չուխայի պակասումն բարձրացնել ժեմաքանակի փոքրիկ չահով մը, յաճախորդաց թողով բոլոր արհեստական չահերն. մեծ առաւելութիւն մը զոր բոլոր իր փոքրիկ մրցակիցներն անկարող են ցոյց տալ։ Ահա Բարձի անմրցելիութեան գրլխաւոր գաղտնիքը։

ՎԵՐՋԻՆ ԳԻՆ թիւն 2 ղրուշ 112

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԱՍՈՒԵՂԷՆԻ
Անգլեւֆրանսական գործարանատէրերու ընկերութեան
De la Société des fabricants anglo-français
Թ. 21. Ղալաթիա, Վօյվոտա փողոց. Թ. 21
(Ֆրանսական նամակատան դիմաց)

Անգլեւֆրանսական գործարանատէրերու Ընկերութիւնը, դիւրութիւն տալու համար հասարակութեան՝ գտնելու իր անգլիական ու ֆրանսական ապրանքները, վաւերական մարքայով, կը ծանուցանէ թէ ստացած է իր

ՄԹԵՐԱՆՈՑԻՆ ՄԷՋ
մեծամանակ ասուեղէն

ապնուագոյն տեսակէ ու վերջին նորութեամբ։

Հասարակութիւնը կը հրաւիրուի այցելել

ՍՍՈՒԵՂԷՆԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑԸ

Անգլեւֆրանսական գործարանատէրերու ընկերութեան, իր գնումները կատարելէ առաջ։ 19

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ
ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՒ ԶԱՓԻ ՎՐԱՑ
Գ. ԷՐՄԷՆԵԱՆ Ռ. ՄԷՐԵՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ Թոփչիլար խան
Ա. յարկ Թիւ 18, 20, 22, 24 վաճառատունները.

Մթերանոցիս մէջ եղանակին յարմար ամէն տեսակ նորաձեւութեամբ պատրաստուած հագուստներ և կերպասներ կը գտնուին, ածան, տոկուն, լաւ ու ճաշակաւոր, որոնք Եւրոպայի մէջ պատրաստուած հագուստներէն աւելի նուրբ և ազնիւ ըլլալով ուրիշ վաճառատուններէ 20 առ % պակաս և գոհացուցիչ են։

Կրնդրուի արդոյ հասարակութենէն որ հաճին մեր վաճառատունը այցելել և ստուգել որ Պոլսոյ և Ղալաթիոյ տուներուն հետ մրցելու սիճանին մէջ է։

Կանանց համար չափերներ ալ կը գտնուին։ Կիրակի օրերը բաց է։

23 ԳԻՆ ՈՐՈՇ 67—150

ՀԱՐՍՆԻՔԻ ՄՈՄԵՐ
ՍՏԵՓԱՆ ՀԻՒԱՆԳԻՆՅԱՆ
Հանրածանօթ ծաղկավաճառ և զարդարող հարսնիքի մոմերու, Գամանոխանի անկիւնէն փոխադրուած է Զաքմաքճիլար եօթուլ Մեծ Նոր խան վարի յարկ թիւ 47, ուր կը վաճառէ հարսերու համար ծաղկաւէտ կըլլանդներ քօղքեր, ձեռնոցներ, եւն. և կը զարդարէ ՀԱՐՍԻ ՄՈՄԵՐ վայելուչ և ճաշակաւոր, համեստ գիներով։ 130

ԳԱԼԼԻԳՈՄՕՆ
ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ ԶՈՒՐ
Ամպերը, մօրուք և պէսերը ներկելու և պահպանելու յատուկ բիմիական մագի ջուր։
Վեհ. Սուլթանի տարրագէտներէ Տօքթ. Սինկրոտ է

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳԼ. ՈՍԿԻ 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մէջ որոյ բաժնետէրերը Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։ Դրամագլուխը և պահեստի գումարը կը հասնի 4,000,000 անգլիական ոսկի։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան ապահովական առատաձեռնութեան մէկ գլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անգլիական ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի ցնաներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ

ESTABLISHED 1782

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանաց և միջնորդութեամբ ստորագրելոց, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած ցնաները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ.Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու եզերաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1

PAPIER FAYARD ET BLAYN

Կը բուժէ հարբուխը, կուրծքի բորբ բումները, յոգնացաը, ճմլում, վերք և ն։ Անձման դեղ այտուցներու և կոշտի համար։

Կը գտնուի բոլոր դեղարաններու մէջ. (փնտռել մեր ստորագրութիւնը)։

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ր Ա. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանի գրիչ-գան վրայ յրկը, Ինչ Զբաղուեանց գրան)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն փչ ուժգին կը լեցնեն. ցաւազրկելու և նոր-սառ ներ պարմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ նուրբ. հայակաւոր, և գիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, գեղեցիկ յատակագրեալ բոլոր տարիքի, ծնողների, և ազգ ազգանունի երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնը կատարելապէս կը բուժուին ինչպէս նաեւ թմբրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ ատամներու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամահանութիւն.

Ճ. Դ. Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (Փետ- Ամ- Ս) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Փետ- Ամ- Ս) հիւանդ. կընդունեն Բերայի գործատեղին։

Գտարգիւղցիք կրնան գիմել իւրեանց բնակարանն, Ամ- 1 Խրիմեան դրան։

EMULSION SCOTT

ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ

Գործարանին նշանը

միակ միջոցն է որով կարելի ըլլայ խմել ձկան իւղն և իրօֆոսֆիթը։ Խիստ հաճելի է ճաշակելու և մարսողութեան կ'օգնէ։ Աշխարհի բոլոր բժիշկները ՍԿՕԹԻ ՕՇԱՐԱԿԸ կը յանձնարարեն բուժելու համար

ՀԻՒԾԱԽՏԸ, ԽՈՑԼԸ (սըրտաց),
ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ, ԾԻՐՈՒՄԸ,
ՄԱՆԿԱՆՑ ՈՍԿՐԱԹԵՐՈՒԹԻՒՆԸ,
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՎԱՏՈՒԺՈՒԹԻՒՆԸ,
ԹՈՒԻ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆԸ, ՀԱԶԸ,
ՀԱՐԲՈՒԽԸ, ՆԻՀԱՐՈՒԹԻՒՆԸ,
և ՄԱՆԿԱՆՑ ՎՐԱՅ ՅԱՐԶԱԿՈՂ ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ։

Կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով։

Գտնուելու է Ն. Պոլիս՝ ՀԱՄԻԴԻԷ ԵՒ ՀԱՒՐԼ

ԹՈՄԱՍ ՍԹԻԼՍԸ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈՒՇԵՆԱՒՔ

Ընդդէմ Հրի, Ս. Պոլսոյ և Օրէնսայի

Անուանք	Թիւնս	Անուանք	Թիւնս	Անուանք	Թիւնս	Անուանք	Թիւնս	Անուանք	Թիւնս
Ալպանս	1069	Գոմս	1497	Կոզս	1011	Մարմս	724	Բոզարիս	186
Ալէքիս	3607	Գոնիս	2906	Կրտնս	1695	Մարէնկս	2273	Յառնս	1113
Անմէլս	1541	Գորսս	825	Հիրս	775	Մարդէլիս	3709	Ցիրիս	1735
Արիստոս	2377	Ցիտս	4811	Հիտարիս	1581	Միրցատս	3557	Միրիս	1193
Պասանս	1822	Ցօմիս	987	Հինտու	3780	Միս	1087	Մբէրս	1200
Պօրտինս	1264	Ցուրս	2383	Հօրացիս	3600	Մանդէլէլիս	1735	Թասս	1328
Պրովս	1076	Ցրաբս	1713	Հումպէրտ	596	Մուրիլլս	2419	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնս	841	Ցինամս	504	Իակս	2354	Նէրս	1083	Թօրիս	3827
Պրիֆիլս	4431	Իպրս	2464	Իտանս	5540	Օհիս	4100	Թօլէտս	1470
Դէլրս	1671	Իլտարատս	1520	Ֆիւնս	1036	Ոնեարիս	4036	Թորբիտս	487
Գալիբաս	1337	Իշատս	1481	Գլէտս	1053	Օրլանտս	1535	Ուրպինս	2429
Գամէս	1214	Ցիտս	954	Գօլրինս	2307	Բեպէրմս	1637	Վասրս	1914
Գազս	1094	Ցինկլանտ	1828	Գօլնս	1700	Բոլս	510	Զօլս	1289
Զիրակս	2729	Ցլամինկս	849	Լէս	1053	Բիսմարկ	2229	Զօլիուրնս	2398
Սիսէրս	1834	Ցրանսիսրս	4582	Լէրանդս	2872	Բոնս	1663	Եէտս	1850
Գլիս	2697	Կալիէս	3069	Լիմօրնս	1643	Բօպս	1613	Ջէրս	1200
Գօլօրատս	4235	Նիրանս	1243	Լօրէնցս	3191	Բասէս	1789		

Տարբ չգտնուեր, նաւապետ Բէյլ, ընդհանուր վճռաբեկով Հրէն հոս հասած է։ Մէյտարս չգտնուեր, նաւապետ Պոլ, ընդհանուր վճռաբեկով Հրէն մեկնած է ամ. տրս 24ին և Յունվար 8ին հոս կ'սպասուի։

Դիմել առ գործակալս Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՆԴ ՐԻՋՕ
Թիւ 17—18, Ֆիւշիւբ Միրզէք խան, Ղալաթիա

Du véritable =Franck= addition au café il suffit de prendre

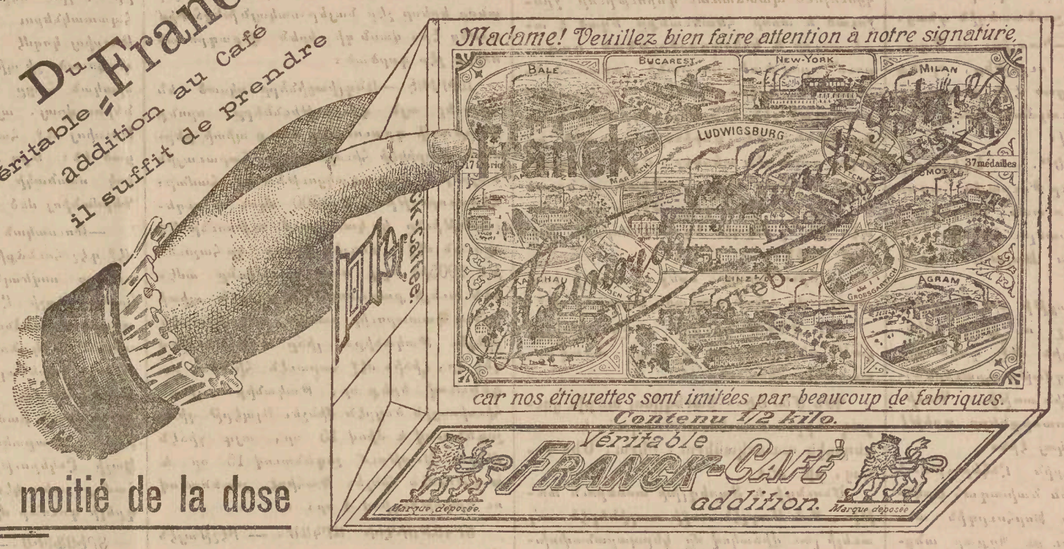

la moitié de la dose

des autres succédanés du café, parce-que le véritable =Franck= addition au café est reconnu
1.) plus fort, 2.) plus riche en couleur, 3.) il rend davantage, — 4.) est meilleur-marché,
en outre 5.) a plus de goût et enfin n'est point trop amèr.

Pour Café =noir= ajouter à 4 cuillerées de café colonial-1 cuillerée de =Franck= addition au café
„ „ =au lait= „ „ 3 „ „ „ „ 1 „ „ =Franck= „ „ „

D. X. 598 Mz. 7 I. — J. W. L.

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԴՀ. ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԻՄՆՈՒՍԾ
Վեհափառ Սուլթանին Կայսերական Իրատով
Որ կը կոչ 2/14 Օգոստ. 1892 թուականը
(20 ալֆ. 1310)

ԱՊ ՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Հրդեհի, արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ
Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ Եէնի խան, Բարաքէյ Ղալաթիա
194

ԼԱՆՔՌԸ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆՑ ԱՄԷՆԷՆ ՀՐՆ, ՀԱՄԲԱՒԱՒԻՐ ԵՒ ՏԱՐԱԾՈՒԱԾ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երաշխաւորութեան գումար 147 միլիոն. | 1871ին մինչեւ 1897 վճարուած գումար 239 միլիոն։

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պ. Պ. Կոմս Էմմոն Զիչի, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական, Նախագահ
» Ռոտոլֆ Հոեօ, Դեր-Նախագահ.
» Ժոզէֆ Հոեօ, կայս. և Թագ. մասնաւոր խորհրդական.
» Գէորգեան Նաքօ, » » » » »
» Ալեքսան Բրօքէշ տ'Օսթէն.

Թէոտոր Բոնձէն
Ժան տը Վէնինկ-Ինկլենկայն
Կառավարութեան Քոմիսէր
Պ. ԺԱՆ ՄԻՆԻՔ, կայս. և Թագ. Նախարարական խորհրդական
Ընդհանուր գործակալ. ԼԻՈՆԷԼ ՊՕՆՏԻ
ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ. Բէրա, Թիւնէլի հրապարակը, Սարգիզլուի տուն։
ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ 176

ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ և ՄԱՐՄԱՐԵԱՆ
Ն ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.
Մարելիայի և Պոլսոյ Գրանդ Գրէյ-ֆանտարդրեա քանդ
ԺԱՄԱՆԱԿԻ
Ցունվ. 3 Մինկրէլի Մարսիլիէն։
» 9 Անարդոլ Անատոլուի եզերքէն։
Ժուրի Անդերսէն։
ՄԵԿՆՈՒՄ
Ցունվ. 4 Մինկրէլի Սամսոն, Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսսիսք։
» 10 Անարդոլ Մարսիլիա ուղղակի։
Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի մէջտեղ առնելով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանկ
Բ. » 175 »
Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն Նաւագնդի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար,
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸՂՈՒԼ
Թօփհանէ, քատափեն մօտ

ՄԱՍ
ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ավիգնոնէ, Ֆրանսայի, Մարսիլիայեն և Սէթ Մարսիլիոյ քանդ գրանդ

Անուանք	Թունոյ	Անուանք	
Բասէս	3000	Թիպս	3500
Գնպիս	3000	Նէրգիս	2400
Թէլլարը	3000	Գարրիս	2350
Բէհանորուս	3000	Բէրոս	2250
Նարբոս	3000	Ֆէնիսս	2000
Պրանսիլ	3000	Գարրնի	1500
Գանիոնս	3500	[illegible]	1000

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.
Ռիթոլ խան
ՅԷՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
568 31, Ձէյմս Սգրէդ Լիվրբուլ

ՊԱՅԾԼԼ ՀԱՌՍԻ
ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պատմութիւն Հին Կտակարանի եւ Մարգարէութիւնք, որ կը բաղկանայ 536 էջերէ, և կը պարունակէ օգտակար և հմտալից ծանօթութիւններ և մեծ օժանդակ մըն է Սուրբ Գրոց այն մասերը ուսումնասիրող հաւատացեալներուն և մանաւանդ հոգեւոր պաշտօնեաներուն։ Գինն է 15 զահկան և հայատառ թուրքերէնն ալ կայ։

Քրիստոնեական Եկեղեցի, որ կը բաղկանայ 283 էջերէ և տասներկու գլուխներու բաժնուած ըլլալով իւրաքանչիւրին մէջ կը իսօսի մէյմէկ գոյիւղի բարեմասնութիւններու վրայ և շատ օգտակար է մանաւանդ երիտասարդներու և պատանիներու և յարմար իրրեւ նուէր կարդալու թիւ։

Կը ծախուին Պայսրլ Հաուսի Գրատան մէջ ի Ֆինճանճիրյար Եօգուշու։ 173

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՒՇԵՆԱՒԱՑԻՆ
ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Շաբաթուան երթեւեկութիւնք
Գշ. 15 27 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Գշ. 16 28 Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ հաղորդակցելով Աղեքսանդրիա, Բոլտ-Սաիտ, Սաֆա, Պէլրուտ եւ Քիոս).
Եշ. 17 29 Օտէսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ։
Եշ. 17/29 Հինգշաբթի, Սինոպ, Սամսոն, Օռտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Ռիզէ եւ Պաթում ժամը 1ին յետ միջօրէի։
Ուր. 18 30 Օտէսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Արտօնատէր ՋԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (120)

ԷՄԻԼ ՈՒԾՊՈՒՌ

ԱՐՈՒԱՐՁԱՆԻՆ ՏՂԱՆ

Գ.

ՄԱՏԻՐ ԼԱՆԿԼՕԱՅԻ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ի՞նչու համար Բէյլ մեկնեցաւ իւր տունէն։

Ի՞նչպէս փախաւ։

Ո՞ւր գնաց։

Առաջին հարցման չկրցաւ պատասխան մը գտնել. Երրորդին համար կըրնար ենթադրել թէ մօրը տունը դացած էր։ Գալով երկրորդ հարցման, հարցուփորձով մը միայն կրնար լուծուիլ։

Եռեւէ եռեւ տանը բոլոր պաշտօնեաներն ու ծառաները տոքթէօրին սենեակը կանչուելով հարցաքննեցան։ Անոնց ալ պատասխանեցին թէ չէին դիտեր. միայն Ապանեօլը կը ստեր՝ չգիտնալ ձեւանալով։

Կին մը յայտնեց թէ ժամը տասնէն քանի մը վայրկեան առաջ տեսեր էր օրիորդ Բէյլեն որ կ'աչխատէր կտաւարանին մէջ։

Ապանեօլն ալ հաստատեց թէ ինքն ալ ժամը տասնին տեսեր էր կտաւարանին մէջ։

Ըսել է թէ ժամը տասնէն ետքը չուեր էր, մտածեց տոքթէօրը։ Այն ժամանակ բնականաբար դռնապանները բացեր էին դռները։

Շարիւս կանչուեցաւ։

Խեղճը վերջին ատիճան չվոխած էր և մեռելի պէս տժգոյն, վասն զի դիտեր իւր վրայ ինկած ծանր պատասխանատուութիւնը։ Տոքթէօրին ծունգն ինկալով երդում ըրաւ իւր պատուոյն և զինուորական չքաղաքացիին վրայ թէ ընաւ ժամն չունէր կտաւապանուհիին փախուստին մէջ։

—Կինս և ես, աւելցուց, ժամը տասնէն ետքը պառկեցանք և գրեթէ անմիջապէս քունէրնիս տարաւ։ Վանդակաղուռն ես ձեռքովս գոցեր էի։ Բնաւ ձայն մը չլսեցինք։

Տոքթէօրը չդոհանալով այս յայտարարութիւնէն, հրամայեց դռնապանին որ երթայ կինը ղրկէ իրեն։

Տիկին Շարիւս բարի և պարկեշտ կին մ'էր, օրուն վրայ Պ. Մօրան մեծ վստահութիւն ունէր։ Միակ պակասութիւնն ընչասոց քաշին էր։ Խեղճ կնոջ մարքէն չէր կրնար երբեք անցնիլ թէ առջի իրիկունն ընչասոց հրամայելով Սպանիացի Անթանիօին, մինչեւ ատիճան մը հմայեալ կրնար համարուիլ կտաւապանուհիին առեւանգութեան գործին։

Ներկայացաւ տոքթէօրին։

—Գիտէ՞ք ինչու կանչեցի ձեզ, ըսաւ Պ. Մօրան։ Այս գիշեր մեր կտաւապանուհին անհետացաւ։ Եւ որովհետուն չեմ կրնար ենթադրել թէ թռչունի կամ թիթեռնիկի մը պէս թռաւ տանս մէջէն, կը հարկադրիմ հաւատալ թէ ձեր պահպանութեան յանձնուած վանդակումն և փողոցի դռներէն դուրս ելած է։

Խեղճ կինն իսկապէս այլայլած էր և կը դողար։

—Օ՜հ անչուշտ, ըսաւ խոր հառաչ մ'արձակելով. Օր. Բէյլ դռնէն միայն կրցած է դուրս ելնել։

—Դուք չբացի՞ք դուռը։

—Պարո՛ն տոքթէօր, պատասխանեց, եթէ ժամ ուզէն ետքը, ձեր արգելքին հակառակ, տանը մէջէն մէկու մը դուռ բացած ըլլայի, կ'ըսեի ձեզի, և արժանի էի վնասուելու իրրեւ անպիտան կին մը։

—Բէյլ ժամը տասնին դեռ կտաւարանն էր, ըսել է թէ տասնէն ետքը դուրս ելած է։ Ինչպէս կը բացատրէք դայն։

—Պարո՛ն տոքթէօր, երեկ իրիկուն սաստիկ տաք մը կար. անդիմադրելի քուն մը կոխած էր ամենս և իմ վրայ։ Հարկադրեցանք պառկիլ և խոկոյն քունեարնիս տարաւ, այնպէս որ ձեր վերադարձը չիմացանք. և ետքէն եկած փոթորիկն ալ չկրցաւ մեզ արթնցնել։ Այս է ահա ճշմարտութիւնը։ Անթոնիօ առջի իրիկունը թուղթ խաղաց Շարիւսի հետ, և կրնայ ըսել ձեզ թէ ես ուրայս այն ատիճան յոգնած էինք, որ ոտքի վրայ կենալու կարողութիւն չունենալով, զինքը ժամը տասնէն առաջ ճանրեցինք։ Ըսել է թէ մեր քնացած միջոցին Օր. Բէյլ մեր օթեակը մտեր, և դրան չուանը քաշելով չուեր է՝ առանց մեզ արթնցնելու։

—Վանդակաղուռը բաց էր ուրեմն։

Դռնապանուհիին երեսները ծիրանի պէս կարմրեցան։

—Բաց մնացած էր, պարո՛ն տոքթէօր, պատասխանեց գլուխը խոնարհեցնելով։

—Ինչո՞ւ չեմք գոցած, ըսաւ Պ. Մօրան խիստ ձայնով մը։

Խեղճ կինը չանցաց զսպել այերուն արտասուքը։ Ամուսինը չքմեղացընելու համար ինքզինքն ամբաստանեց։

—Չեմ կրնար բացատրել իմ ձախողութիւնս, ըսաւ, այս առտու բաց դռան վանդակաղուռը և շատ զարմացայ, վասն զի երեկ իրիկուն գոցած կը կարծէի. բանալիքը դարձուցած էի կղպելու համար, բայց դուռը պէտք եղածին չափ գոցած չըլլալով չէր կըղպուած։

Պ. Մօրան պատճառ մը չունէր հաւատալու թէ դռնապանուհին սուտ կը խօսէր, ուստի աւելի հաւանականութիւն կը տեսնէր ընդունելու թէ պարագաներու զուգադիպութիւնը նպաստած էր աղջկան դիտաւորութեանը։ Սակայն որչափ և տրամադիր ըլլար ընդունելու թէ աղջիկն առանց տանը մարդոցմէն մէկուն համախոհութեան փախած էր, չէր կրնար պատճառ մը գտնել Բէյլոի այդ տարօրինակ վարմունքն արդարացնելու։ Չէր կրնար բացատրութիւն մը տալ թէ ինչու համար Բէյլ գիշերանց չուեր էր առանց մէկու մ'իմացնելու և ինքզինքը փախստական բանտարկեալի մը պէս ծածկեր էր։ Վերջապէս մթին կէտ մը կար որ անբացատրելի և հետեւապէս անհասկնալի կը մնար։

Տոքթէօրը նամակ մը գրեց Բոլին Լանկլօայի և տուաւ Շարիւսի որ անմիջապէս Փարիզ երթայ և Բէյլոի մօրը պատասխանն ստանալով վերադառնայ։

Դռնապանին մեկնելէն հազիւ մէկ ժամ ետքը մայր Լանկլօա Մօնրէալ եկաւ։

Պ. Մօրան փութապէս դիմաւորեց զայն։

—Է՛, տոքթէօ՛ր, ըսաւ մայր Լանկլօա, այսօր պիտի տանիմ աղջիկս, այնպէս չէ՞։

—Աղջի՛կդ, պատասխանեց Պ. Մօրան կակազելով, չտեսա՞ր զինքը։

—Ե՞րբ, ո՞ւր, տոքթէ՞օր

—Ուրեմն չեկա՞ւ ձեր տունը։

Մայր Լանկլօա զարմանքով Պ. Մօրանի նայեցաւ հարցնելով ինքնիրեն թէ արդեօք իւր յիմարատան թոչակաւորներուն հիւանդութենէ՞ն բռնուեր էր յանկարծ. Այս կարծիքը կարելի էր ունենալ իւր տարօրինակ յուզմանը նայելով։

—Տէ՛ր Աստուած, մրմնջեց, ո՞ւր գնաց ուրեմն, ի՞նչ եղաւ։

(Շարունակելի)